

UKULI

ISSN 0782-8195

Julkaisija

Turun Lintutieteellinen yhdistys r.y.
PL 67, SF-20101 TURKU 10.

Toimitus

Päätoimittaja: Tapani Veistola,
Hämeenkatu 14 B 26, 20500 TURKU
(puh. 921-333 081). Päätoimittaja
hoitaa myös tilausasioita sekä myy
vanhoja numeroita.

Tilausmaksut

UKuli ilmestyy vuonna 1986 viidesti.
Se sisältyy TLY:n jäsenmaksuun. Muut
maksavat 35 mk postisiirtotilille
TU 5138 66-3 TLY:n osoitteella.

Prenumeration till Norden

UKuli utkommer med fem häften per år.
Betala 35 FIM per postgiro TU 5138 66-3
till TLY, PL 67, SF-20101 TURKU,
Finland.

Ilmoitushinnat

1/1 s. 300 mk
1/2 s. 180 mk
1/4 s. 125 mk
takakansi 400 mk

Painopaikka

Hämeenkyrön Sanomat 1986

Aineiston viimeiset jättöpäivät

UKuli 1 1.12.
UKuli 2 1.2.
UKuli 3 1.4.
UKuli 4 1.7.
UKuli 5 1.10.

UKULI 17. vsk. (1986) n:o 2 SISÄLLYS:

Turun Lintutieteellinen Yhdistys r.y. 20 vuotta	51
Jyrki Normaja & Vesa Partanen: Kevätmuutto 1985 Varsinais-Suo- messä	54
Kari Salonen: Yhteishavainnointi- päivä 27.4.1985 Varsinais-Suo- messä	70
Juhana Piha: Vesipääskyn ja jänkä- sirriäisen esiintyminen Varsinais- Suomessa	73
Lennart Saari: Puukiipijän talvisesta elinympäristöstä	77
Rauno Laine: TLY:n jäsenkysely- raportin 1984 I osa	79
Tapani Numminen: Tärkeää asiaa ARK:sta	91
Pekka Alho & Kari Salonen: Lintu- atlas 1986-88	91
Vesa Multala: Peltolintututki- mus	92
Asko Suoranta: TLY:n järvi- lontututkimus jatkuu	93
Antti Karlin: Mikä ihmeen suoar- kisto?	98
Tapani Veistola: Palautta katsaus- kaavakkeet ajoissa	99
Rauno Laine: TLY:n 20-vuotis- juhlat	99
TLY:n määräyskilpailun 14.10. 1985 tulos	101
Leo Karlsson: Harrastajatutkinnon läpäisseet TLY:n jäsenet 15.12. 1985	102
Jarmo Komi: Määrityskuvassa iso- haarahaukka	103
Kari Salonen: Isohaarahaukka Rai- sion Miekkelässä 14.4.1976	105
Tapani Veistola: Haarahaukkojen esiintyminen Varsinais-Suomes- sa	106
TLY:n osoittemuistio 1986	110
Summaries of the Main Articles	112

Kansikuva: Matti Valta

Turun Lintutieteellinen Yhdistys r.y. 20 vuotta

TLY otti ja täytti kaksikymmentä vuotta. Juhlakokous oli komea, mutta jotakin puuttui: valtiovallan, valtiokirkon ja kansallissosiaalisen talouselämän edustajat loistivat poissaolollaan.

Miksipä nämä korkeat liituraitaherrat olisivatkaan tulleet hämärän lintumiesporukan juhliin. Lintuharrastajat lienevät näes homeenvihreitä hippejä; niitä partaisia luonnonsuojelijoita, joiden kapinointi on suurin hyvinvointivaltiotamme uhkaava vaara.

Mitä TLY on oikein tehnyt ansaitakseen tämän suuren ylenkatseen? Onko se ehkä tallannut isokenkäisten varpaille? Puheet ja kauniit sanat sikseen: mitkä ovat TLY:n kaksikymmenvuotisen toiminnan todelliset tulokset yhteiskunnan kannalta katsottuna?

Konkreettisesti ajatellen TLY on tuottanut ainakin tuhansia sivuja lintutiedettä: kirjoja ja lehtiä. Se on välittänyt suuret määrät linnunpönttöjä, tarroja ja hihamerkkejä lintumiehille. Näin se on luonut markkinoita sinne minne kaupallisuus ei ole muuten päässyt. Raha on virrannut yhdistyksen läpi pyörittäen kansantalouden pyöriä. Toisin sanoen TLY on luonut suomalaista työtä ja tuotantoa.

Leivän lisäksi TLY on tarjonnut kansalle sirkushuveja. Työn orjille se antaa virkistystä ja terapiaa. Raskautetut voivat rentoutua terveen harrastuksen parissa jaksakseen paremmin raataa tehtaissa ja virastoissa. TLY tarjoaakin ennen muuta viihdettä: retkiä, kokouksia, pienryhmiä, lehtiä, radio-ohjelmia, kuvailtoja yms. Jurmon lintuasemassa sillä on oma lomakotikin. Näin Lintutieteellinen Yhdistys purkaa virallisen sosiaalipolitiikan ja sen ammattiauttajien paineita.

Tämä kaikki on tärkeää yleisen yhteiskuntarauhan kannalta. Muiden luontokerhojen tapaan TLY on tehnyt suuren palveluksen kansankotimme rauhaisuudelle sitomalla mahdolliset toisinajattelevat vaarattomalla pikku näpertelyllä. Yhdistystoiminnan rutiinit vievät kapinallisten turhan ajan ja energian: puheenjohtaja siis johtaa virallista ornitologista yhdistystä eikä anarkistista ekoterroristiryhmää. Sihteeri kirjoittelee kuivia pöytäkirjoja eikä palavia vallankumousmanifesteja. Päätoimittaja rätsiyttää kirjoituskonetta eikä rynnäkökivääriä jne. Virallinen TLY tuottaa pykälää, kirjaimia ja sanoja. Se on siis kesy ja vaaraton paperitiikeri.

Yhdistystoimintaa harrastavista lintumiehistä tulee helposti entisiä lintuharrastajia. He unohtavat pian linnut ja luonnon oppiessaan seurustelemaan paperin, leimasimen, allakan ja vallan kanssa. Heistä valtakunta saa hyviä virkamiehiä ja toimihenkilöitä. Puheenjohtajammekin on kehnut TLY:tä yhtenä tienä huipulle, siis monen byrokraatin apukouluna.

Rivijäsenille Turun Lintutieteellinen Yhdistys on yhteiskuntaoppia koulun jälkeen. Järjestö opettaa vaivihkaa luottamaan ihmisyyhteisöön, demokraattiseen päätöksentekoon, jäsenmaksuun, hallitukseen ja johtajaan. TLY:tä pitäisi siis palkita nuorisorikollisten rauhoittamisesta ja kilttien kansalaisten kasvattamisesta.

Vallanpitäjille TLY on hyvä kauppa. Lintumiehet ovat saaneet vakavaraisten yhdistyksen, yhteiskunta taas vaarattomia lintumiehiä. Kun julkinen ja yksityinen valta heittää rahaa TLY:hyn, niin lintumiehet eivät heittele pommeja eivätkä veljeile ihmisen vihollisen, luonnon, kanssa.

T.V.

Ukuli 1985:

16. vuosikerran sisältö

Lintujutut

ALHO PEKKA Kesäkatsaus 1984	57.
HÄMÄLÄINEN ILPO Pähkinähakin esiintymisestä Varsinais-Suomessa	131.
KLEMOLA HANNU Lapinpöllön vaellukset Varsinais-Suomeen 1980-luvun alussa	192.
KLEMOLA HANNU & KOMI JARMO Syysmuutto 1984 Varsinais-Suomessa	104.
KYLÄNPÄÄ JUHA Merimetson vuosi Varsinais-Suomessa ..	122.
LAINÉ RAUNO Muutamia lintuhavaintoja DDR:stä	152.
LAINÉ RAUNO Pyöräillen Varanginvuonolla	152.
LINERİ TAPIO & NORMAJA JYRKI Kevätmuutto 1984 Varsinais-Suomessa	19.
MISSONEN TAPANI Lintutalvi 1983—1984 Varsinais-Suomessa	5.
MISSONEN TAPANI Lintutalvi 1984-1985 Varsinais-Suomessa	176.
MULTALA VESA Peltolinnut 1985	206.
NORMAJA JYRKI Arktisten Branta-hanhien esiintyminen Varsinais-Suomessa	127.
NORMAJA JYRKI Nokkavarpusten esiintyminen Varsinais-Suomessa	33.
NORMAJA JYRKI 11 päivää — 191 lintulajia: suuri Lapin-retki 1985	206.
NUMMINEN TAPANI Turun Alueriteettikomitean raportti vuoden 1984 havainnoista	186.

PEKKALA SEPPO Petolintujen pesinnästä Varsinais-Suomessa 1984	100.
PIHA JUHANA Yölaulajat Varsinais-Suomessa vuosina 1982—1984	68.
SAARI LENNART Flavistinen uutukyyhky Rymättylässä (Summary: A flavistic Stock Dove (Columba oenas) in Rymättylä.)	198.
SAARI LENNART Huuhkaja kalastajana	18.
SAARI LENNART Kahlaajien esiintymisestä Rymättylän Aasilla lokakuussa (Summary: Observations on waders on Aasla in October-March)	193.
SAARI LENNART Piirteitä sepel- ja uutukyyhkyn käyttäytymisestä (Summary: Notes on the behaviour of wood pigeons (Columba palumbus) and stock doves (C. Oenas).)	80.
SAARI LENNART Talvella havaitut kahlaajat Varsinais-Suomessa (Summary: Winter observations of waders in Varsinais-Suomi, SW Finland.)	15.
SAARI LENNART Turturikyyhkyn (Streptopelia turtur) esiintyminen Varsinais-Suomessa (Summary: Observations of Turtle Doves (Streptopelia turtur) in Varsinais-Suomi, SW Finland)	75.
VUORISALO TIMO Siivettömän ruokin tarina	199.

Julkaisija:

Turun Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Päätoimittaja: Tapani Veistola.
Ukuli ilmestyi v. 1985 neljästi.

Raunon referaatti

Rauno Laine	
Antti Karlin, Kiljuhanhen kohtalohetket	203.
Pekka Moilanen, Suomen lintutornit	39.
Matti Pirkola, Merihanhiien kannanvaihtelusta	87.

Väännä!

Tapani Veistola

Väännä!	46.
(Alppirautiainen)	93.
Vääntelemme kivitaskua	165.
Vääntelemme isoja kirvisiä	209.

Muut kirjoitukset

Haaste II kansalliseen pongauskilpailuun Kuusamossa 15.—16.6. 1985	48.
Juhlakokouskutsu	213.
Kokouskutsu 13.1.1986	213.
LAINÉ RAUNO Rarin matkassa	89.
LAINÉ RAUNO TLY:n talvilintukisa 1985	47.
(R.L.) Talvilintukisa 1986	214.
(R.L.) Tärkeää asiaa Jurmosta	214.
LAINÉ RAUNO & LAINÉ ARI Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry:n toimintakertomus 1984	156.
PÖNNI RAINO Ukulinsuojelu ..	41.
SIEPPO V. Hallitusuutisia	86.
TLY:n osoitemuistio	49,169.
Ukuli: 15. vuosikerran sisältö ..	4.
T.V. Bongarit liittoutuivat	44.
T.V. Karjala takaisin?	55.
T.V. Kirja tulossa!	17.

T.V. Korjaus talvilintukisan tuloksiin	92.
T.V. Käpyjen käpyily kuriin! ..	99.
T.V. Matkalla tuntemattomaan ..	3.
T.V. Tie parempiin katsauksiin ..	36.
T.V. Tiede tarvitsee Sinua!	79.
T.V. Uljas uusi lintumies	175.
VELI ISO Tuhmaa ja tyhmää ..	91.
VELMALA HANNU Kolmensadan kerho 31.12.1984	43.
YLÄ-PERÄ Tietokilpailu	42.

Kuvitus

AHONPÄÄ NINA	59.
ASUKAS HANNU	182.
(BREHM, A.E.)	200.
HAKALA JOUKO .. 10,27,64,92,119,120,121,168,180,208,210.	
HÄMÄLÄINEN ILPO	150.
KARLSON LEO	126,131.
LAHTONEN HANNU	65.
LEHTO HENRY	189,190.
LEHTONEN JOUKO	212.
PAHTAMAA TUUKKA .. 20,26,31,112.	
RAUTSALA PEKKA	187.
RYTKÖNEN SEPPO .. 100,159,170,184.	
SÄLLYLÄ SEPPO .. 94,165,166,167.	
TARPONEN ESKO	46,93.
VALTA MATTI .. 1,12,24,32,49,53,62,88,97,108,111,156,173.	

Kevätmuutto 1985 Varsinais-Suomessa

Jyrki Normaja ja Vesa Partanen

Havainnot

Havaintojaan palautti kevästä 1985 kaavakkeilla tms. yhteensä 31 henkilöä, joka on 6,5% yhdistyksen viimekeväisestä jäsenmäärästä. Lisäksi aineistona on ollut Jurmon havaintoja, arkistokortteja ja Yliopiston "pinnalistoja".

Havainnoitsijat

Severi Aaltonen (SA), Mika Aho (MA), Annika Forsten (AF), Jukka Grönlund (JG), Jouko Hakala (JH), Heikki Heikkilä (HH), Raimo Heinonen (RH), Tauno Hellsten (TH), Jari Helstola (JHe), Petri Kangas (PK), Jorma Kirjonen (JK), Juha Kylänpää (JKy), Henry Laine (HL), Jarmo Laine (JL), Rauno Laine (RL), Tapio Lineri (TL), Pekka Loivaranta (PL), Jyrki Matikainen (JM), Vesa Multala (VM), Jyrki Normaja (JN), Tapani Numminen (TN), Vesa Partanen (VP), Juha-Pekka Penttilä (JPP), Raino Pönni (RP), Pekka Rautsala (PR), Teijo Saari (TS), Markku Saarinen (MS), Kari Salonen (KS), Mikko Suominen (MSu), Seppo Sällylä (SS), Jouni Tittonen (JT), Kalle Toivonen (KT), Tapani Veistola (TV), Hannu Virtanen (HV). -Lisäksi Turun Lintutieteellisen Yhdistyksen yleisöretket (TLY) ja Yliopiston "pinnalista" (TY).

Sää

Kevät 1985 oli ennätysmyöhäinen erittäin kylmän talven jälkeen. Maaliskuun puolivälin matalapaineet toivat ensimmäiset kiurut ja uuttukyyhkyt. Kuun lopulla lämpötila nousi parhaimmillaan jo lähes kymmeneen asteeseen.

Sää jatkui samanlaisena huhtikuun puolivälille asti. Huhtikuun lopulla-toukokuun alussa päivän keskilämpötilat koho-

sivat voimakkaiden etelätuulten myötä nollan yläpuolelle.

Toukokuu oli melko normaali, päivälämpötilat +10°C paikkeilla kuun alussa, lopussa jopa +20°-+25°C. Suurin osa kuusta oli selkeää. Koko kuun aikana oli vain muutamia sadepäiviä. Tuuletkin pysyttelivät 0-10 m/s välillä. Hyvien rarikeväiden kaakkoistuulia ei esiintynyt.

Havaintojen esittäminen

Silloin kun laji on ensimmäisenä havaittu ulkosaaristossa (= Kor Jurmo ja Utö, joissa vakiomiehitys lintuaseman ja varusmiesten ansiosta), on se päivämäärä suluissa ennen mantereen ensihavaintoa.

Käytetyt erikoislyhenteet

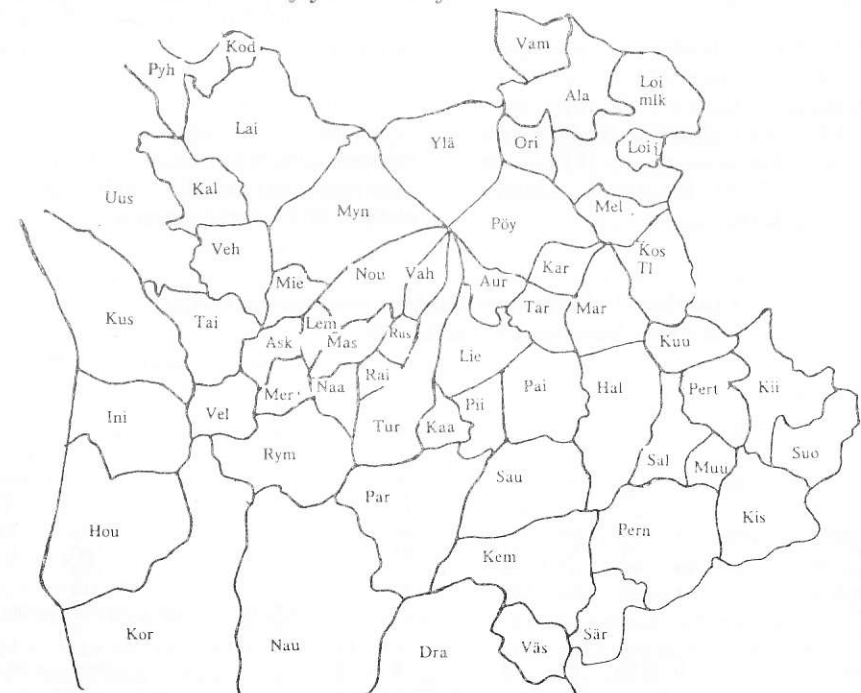
eh = ensihavainto
pm = päämuutto
vh = viimeinen havainto

Normaalit havaintolyhenteet

juv = nuori
subad = esi aikuinen
lk = koiras
ln = naaras
lnp = naaraspukuinen
lkn = pari
jp = juhlapukuinen
kp = kesäpukuinen
ä = ääntä
Ä = laulua
p = paikallinen
m = muuttava
(ilmansuunnat N, S, W, E jne.)
a = parvi (2a = kaksi parvea,
a2 = kahden linnun parvi)
n = arviolta

Luettelo TLY:n alueen kunnista lyhenteineen:

Alastaro	Ala	Loimaa	Loi	Raisio	Rai
Askainen	Ask	Lokalahti	Lok	Rusko	Rus
Aura	Aur	Marttila	Mar	Rymättylä	Rym
Dragsfjärd	Dra	Masku	Mas	Salo	Sal
Halikko	Hal	Meillää	Mel	Sauvo	Sau
Houtskari	Hou	Merimasku	Mer	Suomusjärvi	Suo
Iniö	Ini	Metsämaa	Met	Särkisalo	Sär
Kaarina	Kaa	Mietoinen	Mie	Taivassalo	Tai
Kalanti	Kal	Muuria	Muu	Tarvasjoki	Tar
Karinainen	Kar	Mynämäki	Myn	Turku	Tur
Kemiö	Kem	Naantali	Naa	Uusikaupunki	Uus
Kiikala	Kii	Nauvo	Nau	Vahto	Vah
Kisko	Kis	Nousiainen	Nou	Vampula	Vam
Kodisjoki	Kod	Oripää	Ori	Vehmaa	Veh
Korppoo	Kor	Paimio	Pai	Velkua	Vel
Koski TL	Kos	Parainen	Par	Västanafjärd	Väs
Kustavi	Kus	Perniö	Pern	Yläne	Ylä
Kuusjoki	Kuu	Pertteli	Pert		
Laitila	Lai	Piikkiö	Pii		
Lemu	Lem	Pyhäranta	Pyh		
Lieto	Lie	Pöytyä	Pöy		

Kartta 1. TLY:n havaintojenkeruualue kuntalyhenteineen

Muuton kulku laji lajilta: Vesilinnut ja harmaahaikara

KAARKURI (*Gavia stellata*) Kaikkiaan jakson aikana havaintoja on 36 kaakkurista. Eh. 1.5. Jurmossa 2p. Vähintään kolme yksilöä havaittiin kolmesti: 18.5. 1m2p Jurmossa ja 5p+m Pyh Rihtniemessä (P.Alho, H.Klemola ym.) sekä 25.5. Lem Monnoisissa 3m (MS). Vh 2.6. Dra Vänö 2m (JHe).

KUIKKA (*Gavia arctica*) Eh. 21.4. Kem Strömman 1p (JHe). Pm ajoittui totuttuun tapaan toukokuun loppuun ja kesäkuun alkuun: Jurmossa 21.5. 131m (sisältää *Gavia* sp:t) ja 22.5. 135m. Ehdoton huippumuutto havaittiin Dra Vänössä 2.6., jolloin muutti 85 kuikkaa, 1923 *Gavia* sp:tä ja 2 kaakkuria.

SILKKIUIKKU (*Podiceps cristatus*) (17.4.) 21.4. Kem Strömman 13 (JHe). Pm: Hal Jokiniemi 4.5. 70p (MSu, KT) ja Tur Ruissalo 6.5. 66p (PR). Vh 23.5. 3p Jurmo.

HÄRKÄLINTU (*Podiceps griseigena*) 24.4. 1p Kaa Kuusisto (JK). Pm 11.5. Pyh Rihtniemi 10p (JK). Vh 31.5. 1p Jurmo.

MUSTAKURKKU-UIKKU (*Podiceps auritus*) 28.4. Tur Ruissalo 1p (PR) ja 2p Halikonlahti (TLY). Pm 13p 4.5. Jurmo. Vh 31.5. 2p Jurmo.

MERIMETSO (*Phalacrocorax carbo* & sp.) oli keväällä 1985 todella harvalukuisen, vain 62 yksilöä havaittiin. Paras päivä oli 6.4. Pyh Rihtniemessä, jossa näitä alkulintuja tavattiin 20 (HV). Viimeinen merimetsä oli 24.5. Jurmossa.

HARMAAHAIKARA (*Ardea cinerea*) Ohessa havainnot kaikista 13 yksilöstä: 8.4. Pern Saarenjärvi 1 (AF), 13.4. Tur Hirvensalo 1 (JL), 14.4. Tur Ruissalo 1 (JN, VP ym.), 14.4. Tur Yo-kylä 1m (R.Silaste), 20.4. Par Attu 2m (MA, VP, A.Partanen), 21.4. Paimionlahti 1 (M.Ylitalo), 10.5. Tur Kulkkilanlahti 1m (JN), 12.5. Kal Kylähiisi 1p (JL), 19.5. Paimionlahti 3p (SA), 19.5. Utö 1NW (JPP).

JOUTSENET JA HANHET (*Cygnus* ssp. & *Anser* ssp.) Taulukosta 1 selviää Varsinais-Suomessa havaittujen joutsenten ja hanhien määrä. Määrissä tapahtunut vähentyminen on jossakin määrin vain näennäistä, sillä vuonna 1984 havaittiin huomattavasti suurempi osa kaikista havaituista hanhista ja joutsenista muuttolennossa kuin nyt. Vastaavasti vuonna 1985 havaittiin useita suurehkoja hanhien ja joutsenten lepäilijäparvia. Joutsenista voidaan esimerkkinä mainita Lemun Kirkonkylän tulvapelolla noin 20.-25.4. oleilleet 50-70 laulujoutsenta.

Taulukko 1. Muuttavat hanhet, joutsenet ja kurjet Varsinais-Suomessa keväällä 1985.

Laji	25.3-31.3.	1.4-7.4.	8.4-14.4.	15.4-21.4.	22.4-28.4.	29.4-5.5.	6.5-12.5.	13.5-19.5.	20.5-26.5.	27.5-2.6.	3.6-9.6.	Yht.	Muutos vuoteen 1984
Cyg cyg	6	3	5	86	17	27	12	.	.	.	.	155	-275
Ans fab	.	.	17	54	47	51	21	.	.	.	.	190	-600
Ans ans	1	18	63	47	15	3	.	1	.	.	.	148	-204
Ans sp.	.	11	27	54	105	47	100	.	.	.	.	344	-84
Bra ber	.	.	.	.	.	.	.	.	687	1080	25	1792	-3008
Bra leu	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	2	-10
A.B	.	.	4	.	.	.	.	.	135	.	.	139	+93
Gru gru	.	6	3795	61	14	.	9	9	.	.	.	3894	+2743

Metsähänhen kuuluu vain levähtää kulttuuri-Suomessa. Kuva Matti Valta.

RISTISORSA (*Tadorna tadorna*) Jurmon ulkopuolelta havaintoja n20 yksilöstä 30.3.-30.5. Eh 30.3. Kem Strömman 1 (J.Nurmi, S.Lindholm). Yli yhden linnun päivät: 27.4. 2m Pyh Rihtniemi (JHe), 4.5. 2 Utö (JHe), 13.5. 2 Raisionlahti (PR), 17.5. 2 Kor Nötö (MSu) ja 30.5. 2 Tai Rantalalanlahti (JHe). Jurmosta havaintoja 12.4.-31.5. lähes päivittäin, parhaina 30.4. 20 ja 2.5. 15 yksilöä.

HAAPANNA (*Anas penelope*) 8.4. Tur Satama 1p (JHe, JM, PR, TL). Pm n450 Halikonlahdella 2.5. (KT). Vh 20.5. 2p Jurmo.

TAVI (*Anas crecca*) 31.3. Kaa Rauvola 1p (PK) ja Pai Puhdistamo 1p (AF, TN). Pm 22.-23.4. Lem kk. tulvapelto 700-900p (JHe, RH ym.) ja 28.4. Halikonlahti 600 (TL, VP). Vh 20.5. 3p Jurmo.

HEINÄSORSA (*Anas platyrhynchos*) Pm 23.4. Lem kk. tulvapelto 750p (TL, JN).

JOUISORSA (*Anas acuta*) 13.4. Tur Satama 2k1n (JHe). Pm 30.4. Mietoistenlahti 78 (JHe) ja 1.5. Lem Monnoinen-

Oukkula 93p (MS). Vh 6.6. 4p Jurmo.

HEINÄTAVI (*Anas quequedula*) Eh 21.4. Halikonlahti 3p (MSu, KT). Lajista ei ole kunnollisia päämuutto- tai muuttolennon päättymishavaintoja.

LAPASORSA (*Anas clypeata*) 17.4. Halikonlahti 2p (AF), jossa pm 2.5. 60 (KT). **PUNASOTKA (*Aythya ferina*)** 5.4. Tur Satama 2p (AF). Pm 27.-28.4. Halikonlahdella 150p (JT, VP) ja 1.5. 210p Taisvassalo (JHe).

TUKKASOTKA (*Aythya fuligula*) (2.3.) 2.3. Kem Strömman 2p (JK, VP) ja Naa Ukko-Pekka 2p (RH, VP). Pm: 27.4. välillä Kasnäs-Hiittinen n750p (KT, MSu) Vh 2p 4.6. Jurmo.

LAPASOTKA (*Aythya marila*) (5.5.) Erittäin harvalukuisen: koko keväänä havaittiin alueellamme vain parikymmentä yksilöä, pääosin ulkosaaressa.

HAAHKA (*Somateria mollissima*) (31.3.) 8.4. Naa Neste 2p (JM) ja Rai Kukonpää (RH). Pm 27.4. Kasnäs-Hiittinen n15 000p (KT, MSu). Jurmossa useina

päivinä 1 000-5 000 yksilön parvia. Lisäksi sisämaahavainto: Lai Pitkäjärvi 4+9m 19.4. (JKy).

ALLIHAANNA (*Polysticla stelleri*) Dra Morgonlandet 1k hetken p (SS, J.Lähteenoja, Ari Vienonen, M.Ahti); ARK tarkistaa ilmoitukset np linnuista.

ALLI (*Clangula hyemalis*) 12.3. Naa Ukko-Pekka (PR). 16.3. Nau Vikom (TV ym.). Pm: 27.4. välillä Kasnäs-Huittinen 8 000p (KT, MSu). Vh 7.6. 2p Halikonlahdella (TV ym.).

MUSTALINTU (*Melanitta nigra*) Eh 22.4. 2p Kaa Kuusisto (JK).

PILKKASHIPI (*Melanitta fusca*) (18.4.) Pm: 5.5. Utö-Lohm 68 (JHe) ja 20.5. 220p Jurmo, 28.5. 420p myös Jurmossa ja 31.5. 530p, vielä 4.6. 250p.

TELKKÄ (*Bucephala clangula*) (2.3.) 2.3. Halikonlahti 1p (KT). Pm 20.4. Par Attu n370p (MA, VP), 26.4. Naa Särkänjärvi 300 (AF, JHe).

UIVELO (*Mergus albellus*) (7.4.) Kaa

Juulas 1 7.4. Pm 27.4. Sär Nixor 28p (PL). Vh 1.6. Kaa Rauvola 1p (PR).

TUKKAKOSKELO (*Mergus serrator*) (28.2.) 2.3. Kem Strömna 1p (JK, VP). Pm 11.5. Pyh Rihtniemi 100p (JK). Vh 19.5. Halikonlahti 4p (JT).

ISOKOSKELO (*Mergus merganser*) (30.3.) 16.3. Nauvo & Korppoo n50 m+p (TV ym.). Pm 2.5. Pyh Rihtniemi 186m (JKy).

Päiväpetolinnut

Petolintumäärät pienenevät jossain määrin vuoteen 1984 verrattuna. Kuitenkin esim. piekanoja nähtiin huomattavastikin suurempia määriä kuin edellisenä keväänä (ks. taulukko 2). Osittain tänä petomäärien pieneminen johtuu tietysti kaavakkeen palauttaneiden määrän huomattavasta vähenemisestä.

Taulukko 2. Muuttavat päiväpetolinnut Varsinais-Suomessa keväällä 1985 viikon jaksoissa.

Laji	04.3-10.3	11.3-17.3	16.3-24.3	25.3-31.3	01.4-07.4	08.4-14.4	15.4-21.4	22.4-28.4	29.4-05.5	06.5-12.5	13.5-19.5	20.5-26.5	27.5-02.6	03.6-09.6	Yhteensä	Muutos v. '84
Per api	-	-	-	1	1	2	2	1	2	-	-	-	14	1	15	-3
Hal alb	-	-	-	-	-	5	4	13	3	3	-	-	-	-	29	-22
Cir aer	-	-	-	-	-	7	9	17	1	-	-	-	-	-	35	-19
Cir cya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-25
Acc gen	-	-	-	2	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Acc nis	1	1	1	5	13	95	26	8	1	-	2	2	1	-	156	-137
But but	-	-	1	13	35	105	50	10	-	2	-	-	-	-	216	-100
But lag	-	-	-	-	3	232	26	17	3	2	-	-	-	-	283	+66
But sp	-	2	-	-	3	194	14	5	-	-	-	-	-	-	218	+55
Aqu chr	-	-	-	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	8	+5
Pan hal	-	-	-	-	-	15	13	12	3	-	-	1	1	-	45	-41
Fal tin	-	-	-	-	2	7	5	2	1	1	-	-	1	-	19	-34
Fal col	-	-	-	1	10	7	5	5	4	-	3	-	-	-	35	-32
Fal sub	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	3	3	1	11	-17
Muut	-	-	-	-	1	11	3	2	1	-	-	-	-	-	20	-22
Yhteensä	1	3	2	23	73	687	159	92	19	9	8	10	20	2	1108	-314

MERIKOTKA (*Haliaeetus albicilla*) Havainnot kunnittain: Hou 3, Mie 2, Pyh 1, Tur 2 ja Väs 1, Rym 1.

MAAKOTKA (*Aquila chrysaetos*) Havaintoja huomattavasti normaalia runsaammin. Kaikki havainnot: 24.3. Pern kk. 1 juv (J.Nurmi), 5.4. Tur Runosmäki 2 juv (T.Kuusikko), 5.4. Kor Jurmo 1, 13.4. Sär Nixor 1mip (PL), 14.4. Tai

Kolkanaukko 1m (J.Heinonen, A.Raali), 17.4. Tur Rauvolanlahti 1m (M.Kulmala, T.Palomäki & A.Raali) ja 19.4. Tur Vähä-Heikkilä 1m (JPP).

HIIRIHAUKKA (*Buteo buteo*) ja **PIEKANA** (*Buteo lagopus*). Parhaat muutot:

Asetelma 1. Piekanan, hiirihaukan ja *Buteo* sp:n parhaat muutot Varsinais-Suomessa keväällä 1985.

Päivä-määrä	paikka	Blag	Bbut	Bsp.	yht. Havainnoitsija
12.4.	Tur Satama	10	3	27	40(JHe)
12.4.	Par Granvik	27	8	17	52(JM)
13.4.	Par Granvik	66	-	22	88(PF)
13.4.	Sau Tapila	38	5	47	90(JHe)
14.4.	Pyh Reila	kaikki yhteensä		-	91(RH)
17.4.	Lem Monnoinen	-	32	2	34(MS)

Kana- ja kurkilinnut

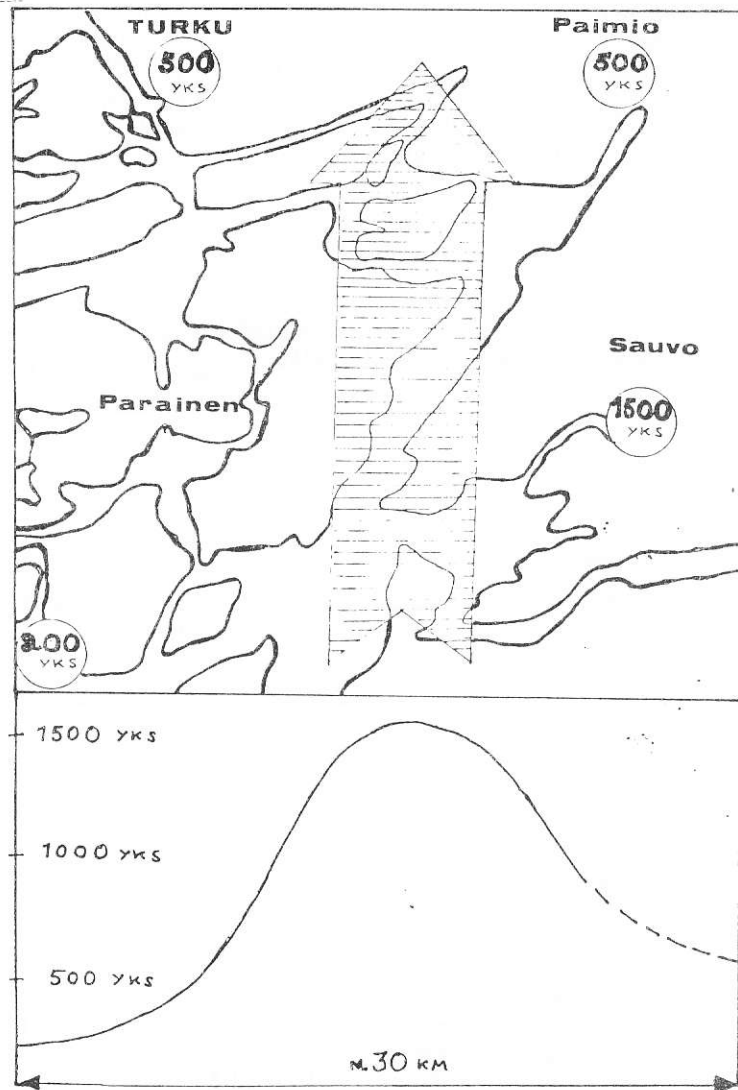
RIEKKO (*Lagopus lagopus*) 30.-31.3. Ylä Lammenrahka 3 (TV ym.).

LIEJUKANA (*Gallinula chloropus*) Ainoa 1p Halikonlahti 3.5. (SS).

NOKIKANA (*Fulica atra*) Eh 16.3. Rai Kukonpää 2p (RH). Pm 26.4. Mer Särkänsaari 139p (AF) ja Naa Ukko-Pekka 322p (AF, JHe). -Jurmossa ensimmäinen jäi myös viimeiseksi.

KURKI (*Grus grus*) Keväällä 1985 havaittiin Varsinais-Suomessa todella komeaa kurkimuuttoa: yhdeltä paikalta (Sau,

Tapila, 13.4. (JHe))laskettiin peräti 1535 muuttavaa kurkea yhdessä päivässä. Muvallakin maakunnassamme oli sama päivä kurjen huippupäivä. RP (kirj.ilm.) olettaa itä-tuulten painaneen kurjet pois niiden normaaleilta, idempää kulkevilta muuttoreiteiltä. Hän olettaa myös, että suurin osa kurjista muutti Dragsfjärdin-Kemiön-Paraisten kohdalla jatkaen matkaansa suoraan sisämaahan, (Kartta 2 ja kuvia 1).

Kartta 2 ja kuvio 1. Kurkien muuttoreitti 13.4.1985. Kuviossa arvio yksilöjakautumasta itä-länsi-suunnassa. Asteikon yksilöluku kertoo "kiikaritta näkyvät". (RP)

Kahlaajat

MERIHARAKKA (*Haematopus ostralegus*) (12.4.) 18.4. Uus Kemira 2p (JT). Pm 24.4. Jurmo 113. Vh 27.5. Kal Sauntunjärvi 1m (MS).

PIKKUTYLLI (*Charadrius dubius*) Eh 17.4. Pai Puhdistamo (AF). Ei suurempia kertymiä. Vh 1m 24.5. Jurmo.

TYLLI (*Charadrius hiaticula*) (7.4.) 12.4. Halikonlahti 1p (KT, MSu) ja Par Granvik (JM). Pm 25.5. Mietoistenlahti 30 (RH), Jurmosta ei huomattavia määriä. Vh 3.6. 2p Pai Puhdistamo (SA).

KAPUSTARINTA (*Pluvialis apricaria*) 24.3. Halikonlahti 1m (KT). Pm 9.5. Pai Puhdistamo 190p (SA), 11.5. Tur Ävik vähintään 200 m+p (VP) ja Lai 200p (JK). Vh 23.5. Pai Puhdistamo 1p (SA) ja 1.6. Jurmo 1p.

TUNDRAKURMITSA (*Pluvialis squatarola*) "Squatteja" ei ainakaan havainnoista päätellen tarvinnut mantereella katsella. Muuton kulusta kertoo taulukko 3.

TÖYHTÖHYYPÄ (*Vanellus vanellus*) 16.3. Halikonlahti 1p (KT, MSu). Laji yleistyi maastossa 20.3. tienoilla. Pm 8.4.

Taulukko 3. Kahlaajien maksimipäiväsummat Jurmossa viikottain keväällä 1985.

	14-	84-	154-	224-	294-	65-	135-	205-	275-26
Hae ost	.	6	93	113	93	37	35	49	40
Cha dub	.	.	.	.	.	.	.	1	.
Cha hia	.	1	9	10	6	16	15	22	17
Plu apr	.	10	9	7	2	17	.	3	1
Plu squ	.	.	.	.	2	.	2	169	493
Plu sp	.	.	.	.	.	.	.	51	.
Van van	65	120	50	28	10	6	5	10	9
Cal can	.	.	.	.	.	.	.	5	1
Cal alb	.	.	.	.	.	.	.	1	.
Cal uta	.	.	.	.	.	.	.	2	3
Cal tem	.	.	.	.	.	.	2	38	12
Cal fer	.	.	.	.	.	.	.	1	1
Cal alp	.	.	16	13	7	6	36	840	145
Lim tal	.	.	.	.	.	.	.	5	4
Phi pug	.	.	.	.	1	15	10	25	.
Lym min	.	.	.	.	1	.	.	.	.
Gal gal	.	1	35	22	15	6	2	3	2
Sco rus	3	2	16	4	2	1	4	3	2
Lim lap	.	.	.	2	3	164	3	92	3
Num pha	.	.	1	2	1	2	1	4	.
Num arq	.	8	770	218	80	1	.	3	1
Num sp	.	.	2	.	.	.	.	.	.
Num Lim	.	.	.	.	.	160	.	.	.
Tri ery	.	.	.	.	.	5	1	1	2
Tri tot	.	.	15	20	10	15	30	30	40
Tri neb	.	.	2	.	1	3	.	.	.
Tri och	.	1	5	.	2	.	.	.	1
Tri gla	.	.	.	.	.	15	10	26	4
Act hyp	.	.	.	.	2	2	2	2	1
Are int	.	.	.	2	6	22	25	30	25
Pha lob	.	.	.	.	.	.	1	14	6

Halikonlahti 306 m+p (KT). Vh 10.5. 1m Kaa Kuusisto (VP).

ISOSIRRI (*Calidris canutus*) Jurmossa seuraavasti: 20.5. (5), 21.-22.5. (1), 24.5. (3), 26.5. (3), 28.5. (1). Jurmon ulkopuolelta 26.5. Tur Airisto 1m (JL) ja 29.5. 1m Kor Utö (JHe).

PULMUSSIRRI (*Calidris alba*) Jurmossa 1p 25.5.

PIKKUSIRRI (*Calidris minuta*) Jurmossa 25.-26.5. (2), 30.-31.5. (1) ja 1.6. (3). Jurmon ulkopuolella: 25.-26.5. Mietoistenlahti 1p (RH, JK), 1.6. Halikonlahti 1p (KT) ja 5.-6.6. Pai Puhdistamo 2p (SA, TN, KT).

LAPINSIRRI (*Calidris temminckii*) 11.5. Tur Ävik 4p (VP). Pm Tai Rantalanlahti 18.5. 37p (HH). Jurmon maksimi 30p8m 24.5. Vh 4.6. Pai Puhdistamo 2p (TN).

KUOVISIRRI (*Calidris ferruginea*) Jurmossa 1 yksilö 24.-25. ja 27.5.

SUOSIRRI (*Calidris alpina*) (21.4.) 24.4. Raisonlahti 1p (JM) ja Mietoistenlahti 2m (HH). Pm mantereella Mietoistenlahdella: 18.5. 160p (MA), 25.5. 200p (RH) ja 26.5. 140 (JK). Jurmon pm 21.5. 705p135m ja 22.5. 320 sekä 24.5. 514.

JÄNKÄSIRRIÄINEN (*Limicola falcinellus*) Kaikki havainnot: Jurmo 24.5. (4), 25.5. (5), 26.5. (3), 30.5. (1), 31.5. (4), 4.6. (2) ja 5.6. (4). Muualla Mietoistenlahdella 25.5. 1p (RH), Halikonlahdella 27.5. (4) ja 28.5. (2) (KT ym.) sekä Raisonlahdella 10p 29.5. (E.Tarponen).

SUOKUKKO (*Philomachus pugnax*) 30.4. Mietoistenlahti 4 (AF, JHe). Pm: 9.5. Lai 530p ja 11.5. n400p (JK); Raisonlahdella 16.5. 150p (JM). Vh 6.6. Pai Puhdistamo 2p (TN).

JÄNKÄKURPPA (*Lymnocyptes minimus*) 21.4. Pai Puhdistamo 1p (JL, TN). Vh 12.5. 1p Jurmo.

TAIVAANVUOHI (*Gallinago gallinago*) 1.4. Halikonlahti 1p (KT, MSu), pm 20.4. Sal Meriniitty 67p (MSu) ja 27.4. Mie Mynäjoen suisto 70p (JHe).

LEHTOKURPPA (*Scolopax rusticola*) 31.3. Vah soratiellä 1p (JPP). Pm 19.4.

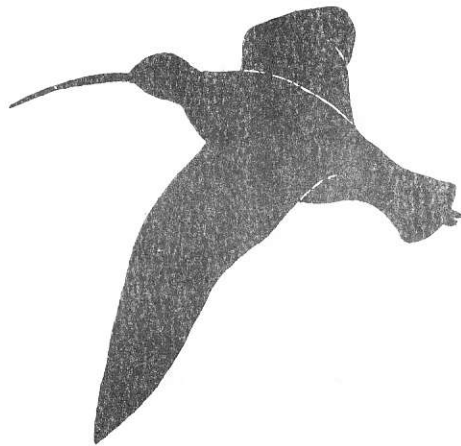
Jurmossa 19p.

MUSTAPYRSTÖKUIRI (*Limosa limosa*) Kaikki havainnot: 20.-24.4. 1p Pern Saarenjärvi (KT ym.), 21.4. Raisonlahti 1m (R.Hyvönen, K.Häkki), 6.-7.5. Halikonlahti 4p ja 16.-17.5. 1p samassa paikassa (KT, MSu ym.).

PUNAKUIRI (*Limosa lapponica*) 8.5. Pyh Rihtniemi 6m (AF, TN). Pm 12.5. Mietoistenlahti 100 (JH). Jurmon huippu 12.5. 164m, Utössä 29.5. kuirien ja tundrakurmitsan 160 yksilön sekaparvi (JHe).

PIKKUKUOVI (*Numenius phaeopus*) 20.4. Mietoistenlahti 18m (HH). Ei mainittavia kertymiä, vh 23.5. Pai Puhdistamo 2 (SA).

KUOVI (*Numenius arquata*) 7.4. Lai Salo 1p (JKy) ja 8.4. Paimionlahti 2p (JL). Pm 19.4. Lai Pitkäjärvi 136m (JKy) ja Rauvolanlahdella 254m (JPP) ja 20.4. Dra Rosala 130m(1a) (PR,JPP). Jurmo 19.4. 150m, 21.4. 770m, 22.4. 218m, 26.4. 145m. Vh 27.5. 1m Jurmo.

Peruskahlaaja. Kuva Nina Ahonpää.

MUSTAVIKLO (*Tringa erythropus*) 5.5. Mie Mynäjoen suu 3p (JL), pm jo 6.5. Paimionlahti 21 (AF, TN), 9.5. Lai 20p (JHe). Vh 2.6. 1m Jurmo.

PUNAJALKAVIKLO (*Tringa totanus*) 14.4. 3 yksilöä/3 havaintoa mantereelta ja sisäsaaristosta. Pm 1.5. Lem Monnoinen-Oukkula 15 (MS). Jurmossa 27.5. 40p.

VALKOVIKLO (*Tringa nebularia*) (21.4.) 27.4. Kaa Kuusisto 1p (JK) ja Paimionlahti 1p (JL). Pm 9.5. Lai pellot 20p (JHe). Vh 5.6. 1p Jurmo.

METSÄVIKLO (*Tringa ochropus*) 7.4. Halikonlahti 1m (KT). Pm 20.4. 14m samassa paikassa (MSu). Vh 28.5. 1m Jurmo.

LIRO (*Tringa glareola*) 30.4. sekä Halikonlahdella (KT) että Mietoistenlahdella (AF) 1p. Pm Lai 169p 9.5. (JHe), Jurmo 10.5. 120m10p, 16.5. Mietoistenlahti n200p (JM). Vh 6.6. Pai Puhdistamo 1p (TN).

RANTASIPI (*Actitis hypoleucos*) 19.4. Halikonlahti 1p (KT) ja Raisonlahti 2p (JPP). Pm 2.5. Halikonlahti 11p (KT).

KARIKUKKO (*Arenaria interpres*) (27.4.) 11.5. Tur Ävik 1p (VP) ja Halikonlahti 1p (KT), 12.5. Halikonlahdella 5p (KT, MSu). Pm 11.5. Pyh Rihtniemi 10m (JK), Jurmon huippu 20.5. 30p.

VESIPÄÄSKY (*Phalaropus lobatus*) Erittäin runsaslukuinen, havaintoja 18.5.-4.6. n80 yksilöstä. Ensimmäiset 18.5. 4p Lai Pehtjärvi (P.Alho ym.) ja 19.5. 2p Mietoistenlahti (RH). Yli kymmenen yksilön havainnot: 14.5. 7p7m Jurmo, 26.5. 28 Halikonlahti (TLY) ja 27.5. samassa paikassa 13p (J.Vuorinen ym.). Viimeinen 1p Halikonlahdella 4.6.

Kihut, lokit tiirat ja ruokkilinnut

MERIKIHU (*Stercorarius parasiticus*) (26.4.) Pm Jurmossa 22.5. 7p3m. Pesivien lintujen takia muuton loppumista on vaikea määrittää.

PIKKULOKKI (*Larus minutus*) Kevään 1985 aikana tavattiin alueellamme n90 pikkulokkia. Ensimmäiset yksilöt ilmestyivät Tur Ruissaloon 2.5. 2m (JL). Enimmillään Halikonlahdella 12 yksilöä 16., 17. ja 25.5. (KT ym.). Muualla parhaiten Lai Otajärvellä 9.5. 10 yks. (L.Varjo). Viimeiset muuttavat: a4m 25.5. Mie Kuustoniemi (J.Sillanpää).

NAURULOKKI (*Larus ridibundus*) 24.3. Tur Satama 2p (TL, JN, PR). Pm 20.4. Rai Tehtaat 2500p (RH), 25.4. Naa Satama vähintään 2000p (JHe) ja 26.4. Raisonlahti 2350p (AF, JHe).

KALALOKKI (*Larus canus*) (22.3.) 30.3. Tur Satama 1p (JN). Pm 24.4. 200 Pai Puhdistamo (SA), 8.5. Pyh Rihtniemi 210m (TN).

SELKÄLOKKI (*Larus fuscus*) (31.3.) 4.4. Nau Prosvik (JT) ja Par Granvik 3m (JM). Pm 17.4. Airistolla n100p (TL), 25.4. Naa Satama ainakin 100p (JHe).

HARMAALOKKI (*Larus argentatus*) (28.2.) 28.2. Naa Särkänalmi 1 (AF, JHe). Pm 13.4. 250 Jurmo.

MERILOKKI (*Larus marinus*) (14.3.) 15.3. Kor Gyltö 1p (JT) ja Lai Salonkylä 1 (JKy). Parhaimmillaan Jurmossa 12.4. 150.

RÄYSKÄ (*Sterna caspia*) 9.4. Tur Ruissalo 1 (JL, RL). Pm 7.5. Mietoistenlahdella 8p (JPP).

KALATIIRA (*Sterna hirundo*) 20.4. Kor 3p (JM). Ei kertymiä.

LAPINTIIRA (*Sterna paradisaea*) 30.4. Airisto 1m (MA, VP). Pm Jurmossa 23.5. 120p.

MUSTATIIRA (*Chlidonias niger*) Vain 5 havaintoa: 25.5. Lai Otajärvi 2p (TV, P.Alho, J.Komi), 26.5. Sal Halikonlahti 1p (PR ym.), Kor Jurmo 27.5. 1p. Loput Paimionlahdelta, jossa 2p 29.5. ja 2p myös 5.6. (SA).

RUOKKI (*Alca torda*) (13.4.) Pm 5.5. välillä Jurmo-Aspö 15p (MA, VP), 24.5. Jurmo 19.

RISKILÄ (*Cephus grylle*) (7.4.) 17.4. välillä Utö-Jurmo 23p (JPP), joka oli pm.

Kyyhkyt ja käki

UUTTUKYYHKY (*Columba oenas*) 15.3. Aura 2p (HL). Pm 31.3. välillä Tur Topinoja - Rai Veho 65p (VP).

SEFELKYYHKY (*Columba palumbus*) 28.3. Tur Ruissalo 13m (AF, PR) ja Halikonlahti 24m (KT). Pm Halikonlahdella, jossa 23.4.-11.5. oli jatkuvasti yli 1 000 linnun parvi, runsaimmillaan 1.5. 1 500 yksilöä (AF, TN ym.). Paimionlahti 14.4. n1 500p (PR). Vh 29.5. Utö 1p (JHe).

TURKINKYYHKY (*Streptopelia decaoto*) Turun lähikuntien lisäksi: 26.4. lähtien 1-2p Lai kk. (JKy), 11.5. Sal Keskusta 1p (TL, JN) ja 26.5. 1p Kor Utö (JG).

TURTURIKYYHKY (*Streptopelia turtur*) Havaintoja ilmoitettu Dra Morgonlandetil-

ta 19.5. 1m (SS ym.) ja Jurmosta 26., 28. ja 29.5. 1p.

KÄKI (*Cuculus canorus*) (7.5.) 9.5. Par Ali-Kirjala 1p (VM). Pm 19.5. Jurmo 6p.

Pöllöt

HIIRIPÖLLÖ (*Surnia ulula*) Kolme havaintoa: 20.3. Tur Paattinen 1p (J.Sillanpää), 8.-13.4. Pern 1p (J.Nurmi) ja 17.4. Uus Janhua 1p (JT).

SARVIPÖLLÖ (*Asio otus*) 17.3. Pöy Riihikoski 1p (TH). Vh 9.6. 1p Utö (JHe).
SUOPÖLLÖ (*Asio flammeus*) (12.4.) 12.4. Sal Meriniitty 1p (KT, MSu). Vh 14.5. 1m Lem Monnoinen (HH, MS). Jurmossa 17.4. Asio sp., 3 sarvipöllöä ja 1 suopöllö.

Kehräätä-, kirsku-, säihky- ja tikkalinnut

KEHRÄÄJÄ (*Caprimulgus europaeus*) (28.5.) Pm 31.5. 3 rengastettiin Jurmossa.
TERVAPÄÄSKY (*Apus apus*) (10.5.) 11.5. 3p Halikonlahti (KT, MSu) ja Väs Galtarby 2m (JL). Pm 25.5. Lem Oukkula-Monnoinen 340m (MS).

HARJALINTU (*Upupa epops*) Kolme havaintoa: 9.4. Dra Kasnäs 1 (J.Saarnio), 15.-16.4. Lai Suontaka 1p (P.Raitio) ja 8.5. Kaa Hiiskanmäki (VM ym.).

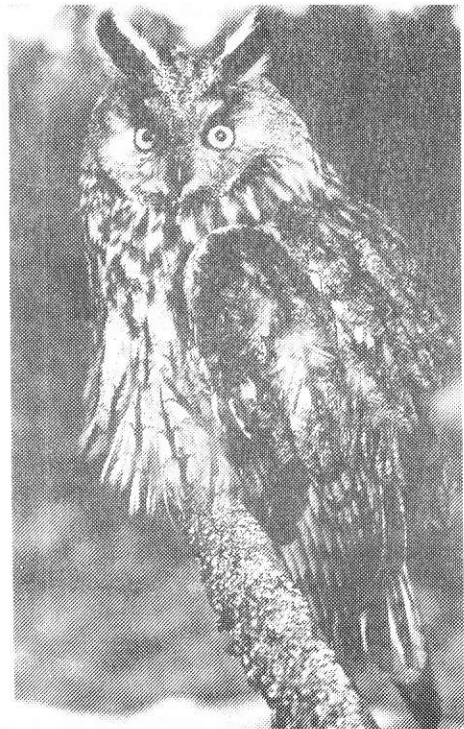
KÄENPIIKA (*Jynx torquilla*) (27.4.) 30.4. Sal Paukkula 1p (KT, MSu). Pm 7.5. Jurmo 8p. Vh 29.5. 1p myös Jurmossa.

POHJANTIKKA (*Picoides tridactylus*) Ainoa 24.3. Ylä Vaskijärvi 1k (R.Hyvönen).

Varpuslinnut

Muuton kulku selivää useissa tapauksissa Jurmon havaintosarjasta, taulukko 4. Jurmon vaelluslinnut esitetään taulukossa 5.

Useasta varpuslinnusta puuttuu päämuutto- tai viimeinen havainto. Niitä ei jostain syystä kerta kaikkiaan ilmoiteta katsauksentekijöille. Ei Jurmokaan ole mikään autuaaksi tekevä instituutio.

Asio otus on aika otus.
Kuva Jukka Grönlund.

KANGASKIURU (*Lullula arborea*) 29.3. 1m Rai Veho (JM) ja 3m Kaa Sauhuvuori (JK). Lajin harvalukuisuuden vuoksi ei ole havaintoja päämutosta tai muuton päättymisestä.

KIURU (*Alauda arvensis*) 14.3. 3 yksilöä/ 3 havaintoa. Pm ennen huhtikuun puoliväliä: 8.4. Halikonlahti 350p (KT) ja Rai Tahvio 350p (RH), vielä 14.4. 300p Lai Valkojärvi (JKy).

TÖRMÄPÄÄSKY (*Riparia riparia*) 8.5. 1m Paimionlahti (TN). Pm 17.5. n80p Tur Kulho ja 23.5. 150-200p Pai Puhdistamo (SA).

HAARAPÄÄSKY (*Hirundo rustica*) 21.4. 1m Halikonlahti (SS) ja 22.4. 1m Sau Tapila (JH). Pm 11.5. Halikonlahti 150p (KT, MSu).

RÄYSTÄSPÄÄSKY (*Delichon urbica*) 2.5. 1m Halikonlahti (KT). Pm 11.5. Halikonlahti 80p (KT).

METSÄKIRVINEN (*Anthus trivialis*) 13.4. 1m Paimionlahti (MA, VP). Pm 8.5. Pyh Rihtniemi 42m (TN). Vh 30.5. 1m Jurmo.

NIITTYKIRVINEN (*Anthus pratensis*) (29.3.) 3.4. Tur Shell 1 (AF, TN). Pm 8.4. 150p Halikonlahti (KT) ja 23.4. 300p Paimionlahti (VP).

LAPINKIRVINEN (*Anthus cervinus*)

Kaikki havainnot: 17.5. 1p Tur Avik (J.Heinonen), 20.5. 1p Sal Halikonlahti (KT), 22.5. 1 Paimionlahti (AF, TN), 26. ja 29.5. 1p Jurmo.

LUOTOKIRVINEN (*Anthus spinoletta*) (5.4.) 5.4. Halikonlahti 1p (RL ym.). Mielenkiintoinen sisämaahavainto: 27.4. 1p Lai Valkojärvi (JHe, KS ym.).

KELTAVÄSTÄRÄKKI (*Motacilla flava*) 22.4. Kaa Kuusisto 2p (JK). Pm 10.5. Kii Omenajärvi 60p (KT).

VÄSTÄRÄKKI (*Motacilla alba*) 4.4. 3 yksilöä/ 3 havaintoa. Pm huhtikuun loppupuolella, esim. 20.4. n110p Par Atun kartano (VP) ja 25.4. 150p Halikonlahti (KT, MSu).

TILHI (*Bombycilla garrulus*) Ensimmäisiä muuttoon viittaavia havaintoja maaliskuun alkupuolella, esim. 6.3. Tur Perno 8p (JK). Ensimmäinen varsinainen muuttohavainto 18.3. 2m Tur Raunistula (JM). Pm 18.4. Uus Keskusta 60p (JT). Vh 16.5. 1m Lem Monnoinen (MS). Jurmo: ks. taulukko 5.

KOSKIKARA (*Cinclus cinclus*) Kaikki havainnot: 24.3. 1p Nou Valtatie 8:n varrella (PK), 29.3. 1 Naa Ukko-Pekka (TY), 6.4. 1p Dra Bodbacken (JG), 7.4. 1p Lai Pehjäjärvi (L.Varjo) ja viimeinen 11.4. 1 Kaa, Rauvola (P.Aiho ym.).

PEUKALOINEN (*Troglodytes troglodytes*) (13.4.) Laji oli lähes täysin kateissa.

Taulukko 5. Vaelluslintujen esiintyminen Jurmossa viikoittain keväällä 1985.

	30.3	8.4.	15.4.	22.4.	29.4.	6.5.	13.5.	20.5.	27.5.	yht.
	7.4	14.4.	21.4.	28.4.	5.5.	12.5.	19.5.	26.5.	2.6.	
Bom gar	-	-	1	3	-	2	1	-	-	7
Reg reg	15	12	59	19	8	4	2	2	-	121
Par maj	53	10	8	11	6	4	-	-	-	92
Par cae	-	-	6	4	4	2	-	-	-	16
Lox cur	-	-	1	-	-	-	-	10	7	18
Lox sp.	-	-	12	1	4	3	12	40	101	173

Taulukko 4. Eräiden pikkulintujen määriä Korppoon Jurmossa 1.5.—7.6.1985. 14.—17.5. ja 2.6.—4.6. ei asemalla ollut miehitystä.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Mot fla	1	-	1	-	-	-	3	2	4	20	7	9	-	-	-	-	-	7	15	14
Lus lus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	3	-	-	-	-	1	1	2
Lus sve	-	-	-	-	-	1	10	5	4	6	4	2	-	-	-	-	-	6	10	3
Pho pho	-	-	-	1	5	5	3	3	25	45	80	25	-	-	-	-	-	50	20	20
Sax rub	2	2	-	1	2	5	10	10	30	24	32	5	-	-	-	-	-	35	35	16
Oen oen	4	6	10	4	5	10	15	15	15	30	37	40	15	-	-	-	-	45	25	25
Hip ict	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Syl atr	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	3	4
Syl bor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-
Syl com	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	10	4	15
Syl cur	-	-	-	-	-	-	1	2	7	3	5	3	-	-	-	-	-	-	12	15
Phy lus	-	-	1	-	-	-	1	1	4	5	15	20	10	-	-	-	-	-	10	10
Phy col	2	2	2	4	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-
Phy sib	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-
Phy sp	-	-	-	-	1	5	50	15	25	30	25	20	-	-	-	-	-	20	19	20
Mus str	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	7	10	-	-	-	-	-	8	7	17
Fic hyp	-	-	-	-	1	1	2	4	35	40	50	30	-	-	-	-	-	24	10	15
Lan col	-	-	-	-	-	-	-	4	2	4	8	5	-	-	-	-	-	29	28	20

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7
Mot fla	6	30	41	30	49	37	40	23	15	10	6	4	-	-	-	1	2	-
Lus lus	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Lus sve	2	3	7	-	3	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pho pho	30	50	30	16	30	30	40	35	15	10	5	10	-	-	-	1	-	-
Sax rub	20	16	20	12	11	10	15	12	10	8	4	3	-	-	-	4	3	3
Oen oen	30	35	35	40	25	20	30	30	25	20	20	25	-	-	-	20	25	5
Hip ict	-	1	-	1	2	10	17	25	15	17	7	2	-	-	-	2	1	-
Syl atr	3	20	15	20	25	20	30	25	23	18	10	10	-	-	-	10	5	2
Syl bor	1	10	20	16	50	40	160	90	125	200	30	15	-	-	-	40	3	5
Syl com	4	8	3	11	2	2	20	30	35	20	15	6	-	-	1	30	25	5
Syl cur	1	10	4	11	4	10	30	25	25	25	10	4	-	-	-	10	3	-
Phy lus	10	25	25	45	50	50	40	50	60	60	50	15	-	-	1	10	5	3
Phy col	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Phy sib	-	-	2	-	-	1	1	1	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Phy sp	10	-	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	-	-
Mus str	3	15	15	16	25	60	100	60	40	55	30	20	-	-	4	50	10	5
Fic hyp	10	5	10	7	15	30	30	15	10	15	10	8	-	-	2	-	-	-
Lan col	18	25	15	15	15	15	25	15	10	11	5	3	-	-	-	-	4	1

RAUTIAINEN (*Prunella modularis*) (24.3.) 6.4. Dra Kasnäs + Rosala yht. 28p (RH). Pm 27.4. Dra Rosala 40p (MSu).

PUNARINTA (*Erithacus rubecula*) (2.4.) 2.4. Kor Gyltö 1p, 3.4. jo 5p (JT).

SATAKIELI (*Luscinia luscinia*) 9.5. Pai Vista 1p (SA), 10.5. jo useammassa paikassa.

SINIRINTA (*Luscinia svecica*) (7.5.) 8.5. Pöy kk. 1p (TH).

MUSTALEPPÄLINTU (*Phoenicurus ochruros*) Havainnot ulkosaaristosta: 28.4. 1p Utö (SS), 2.5. samassa paikassa 1n (JPP). Jurmossa 1 yksilö 5.-7.5. ja 28.5; viimeksi mainittu rengastettiin. Sisämaa-havainnot ks. tuleva ARK-katsaus.

LEPPÄLINTU (*Phoenicurus phoenicurus*) (5.5.) 8.5. 3 yksilöä/3 havaintoa.

PENSASTASKU (*Saxicola rubetra*) (30.4.) 30.4. 1p Mie Mynäjoen suisto (PR).

KIVITASKU (*Oenanthe oenathe*) 8.4. 1p Dra Björkboda (JL).

SEPELRASTAS (*Turdus torquata*) Esiintyi hyvin runsaana. Kaiken kaikkiaan 27 sepelrastasta ilmoitettiin. Ensimmäiset 21.4. Jurmossa, Paimionlahdella (JL) ja Pern Nurkkilassa peräti 2k (JHe ym.). Enemmän kuin yksi lintu kerrallaan havaittiin myös seuraavasti: 24.4. 2 Pern Tuohittu (maallikko/J.Riihimäki), 27.4. 2p Lai Kaivola (T.Vaajasaari) ja 27.4. 2p Utö (SS). Mantereen viimeinen 8.5. Pyh Rihtniemi 1 (AF) ja saariston viimeinen 20.5. Jurmo 1.

MUSTARASTAS (*Turdus merula*) 11.3. Tur Vähä-Heikkilä 1p (JPP). Pm 17.4. Jurmo 30p80m.

RÄKÄTTIRASTAS (*Turdus pilaris*) (5.3.) 9.3. Tur Vähä-Heikkilä 2p (JPP). Pm 21.4. 140p Par Attu (VM).

LAULURASTAS (*Turdus philomelos*) (2.4.) 4.4. 1p Par Granvik (JM), 6.4. 13p Dra Rosala (RH). Laulurastaat saapuivat huomattavasti lukuisimpina kuin punakyljet huhtikuun alkupäivinä. RP (kirj. ilm.)

olettaa tämän johtuvan Keski- ja Etelä-Euroopan kylmästä talvesta: punakylkien talvehtimistappiot olisivat näin ollen suuremmat ja muutto tämän takia viivästynyt.

PUNAKYLKIRASTAS (*Turdus iliacus*) (2.4.) 3.4. 1p (JT). Pm Tur Ruissalo 400p 20.4. (JN).

KULORASTAS (*Turdus viscivorus*) 30.3. 1m Kaa Sauhuvuori (JK). Ei suurempia määriä. Vh 20.5. 1m Dra Stor Ådskär (SS).

RUOKOKERTTUNEN (*Acrocephalus schoenobaenus*) 10.5. Halikonlahti 1p (KT, MSu).

RYTIKERTTUNEN (*Acrocephalus scirpaceus*) Eh 17.5. 1p Tur Kulho (VM).

KULTARINTA (*Hippolais icterina*) Eh 16.5. Tur Ruissalo (TL, JN).

KIRJOKERTTU (*Sylvia nisoria*) Havaintoja vain Jurmosta ja Utöstä: 26.5. 1p Utö (JG), Jurmossa 2p 29. ja 30.5. sekä 1p 31.5.

HERNEKERTTU (*Sylvia curruca*) 7.5. Tur Friskala (AF).

PENSASKERTTU (*Sylvia communis*) 9.5. 1p Tur Perno (JK).

LEHTOKERTTU (*Sylvia borin*) (13.5.) 15.5. 1p Tur Vähä-Heikkilä (JPP).

MUSTAPÄÄKERTTU (*Sylvia atricapilla*) (13.5.) 15.5. 1p Tur Ruissalo (JN ym.).

IDÄNUUNILINTU (*Phylloscopus trochiloides*) 30.5. Jurmo 1p.

SIRITTÄJÄ (*Phylloscopus sibilatrix*) 5.5. 1p Mietoistenlahti (JL).

TILTALTTI (*Phylloscopus collybita*) (18.4.) 30.4. 1p Sal Paukkula (MSu).

PAJULINTU (*Phylloscopus trochilus*) Ensimmäiset 3.5. Hou Sövdö (PR ym.), 4.5. 1p Lok Vartsaari (JM).

HIPPIÄINEN (*Regulus regulus*) Muuttoa voi arvioida vain ulkosaaristohavaintojen perusteella (taulukko 5).

HARMAASIEPPO (*Muscicapa striata*) (10.5.) 11.5. Dra Söderlångvik (JL).

PIKKUSIEPPO (*Ficedula parva*) Kaikki havainnot: 18.-19.5. Utö 2p (JPP, MSu).

Jurmossa 19.5. 4p, 20.5. 3p, 21.5. 3p, 22.5. 7p, 23.5. 4p, 24.5. 4p, 25.5. 2p, 26.5. 3p, 28.5. 2p, 29.5. 1p ja 30.5. 2p. Dra Morgonlandetilla 19.5. 1 np, 20.—21.5. 2 kv k (SS). Lisäksi Sal Pahkavuori 21.5. 1 (SS).

KIRJOSIEPPO (*Ficedula hypoleuca*) (6.5.) 6.5. 4 havaintoa/4 yksilöä.

PYRSTÖTIAINEN (*Aegithalos caudatus*) Vähissä olivat, mikäli havaintoihin on uskomista. Ainoa ilmoitettu 26.3. Pern as. 2 (J.Nurmi).

SINITIAINEN (*Parus caeruleus*) ja **TALITIAINEN** (*Parus major*) Muutto- tai vaellushavaintoja ei ilmoitettu. Ainoat ovat Jurmon tali- ja sinitinttihavainnot, ks. taulukko 5.

KUHANKEITTÄJÄ (*Oriolus oriolus*) Kaikki havainnot: Jurmossa 1 yks. 27.-28.5. ja 30.5. (kaksi eri yksilöä). Muualla vain 26.5. 1p Kem Mäsa (SA).

PIKKULEPINKÄINEN (*Lanius collurio*) (8.5.) 9.5. 1p Tur Perno (JK).

LAPINHARAKKA (*Lanius excubitor*) 8.3. Tur Hirvensalo 1p (JL). Viimeiset katositvat yhtä aikaa monesta paikasta 27.4.

PÄHKINÄHAKKI (*Nucifraga caryocatactes*) Ainoat havainnot Korppoosta: 16.3. 2 (TV, J.Komi, J.Sillanpää) ja 31.3. 1 yksilö (JT).

NAAKKA (*Corvus monedula*) 9.3. Tur Perno 5m (JK). Pm suurehko 263m Tur Räntämäki 3.4. (VM).

MUSTAVARIS (*Corvus frugileus*) 7.3. Myn kk. 1p (JKy) ja Tur Räntämäki 1 (VM). Suurehkoja määriä havaittiin maalis-huhtikuun vaihteessa: 30.3. Tur Topinojalla 300p (JN, M.Kulmala), 31.3.-1.4. samassa paikassa 500p (TL, JN, VP, M.Kulmala). Suurin muuttajamäärä 3.4. 665m Tur Räntämäki (VM). Vh 28.5. 2p Jurmo.

VARIS (*Corvus corone*) 9.3. Tur Perno 12m (JK). Ei huomattavia määriä.

KOTTARAINEN (*Sturnus vulgaris*) 8.3. Tur Pitkämäki 30 (JL) ja Tur Vähä-Heikkilä 2p (JPP). Pm-parvet olivat melko pieniä, enimmillään 8.4. Tur Topinoja 150p (HH).

Lapsikin tuntee kottaraisen, kevään airuen. Kuva Nina Ahonpää.

PIKKUVARPUNEN (*Passer montanus*) Ainoa ilmoitettu: Pöy Riihikoskella 9-11 yks. talviruokinnalla 15.-30.3. (R.U.Mäkelä).

PEIPPO (*Fringilla coelebs*) 19.3. Sal Paukkula 2p (MSu). Pm 25.-27.4. esim. 26.4. 2000p Pai Fuuhdistamo (SA) ja 27.4. 1100m+p Paimionlahti (VP).

JÄRRIFEIPPO (*Fringilla montifringilla*) 25.3. 2m (ä) Tur Ruissalo (VM). Suurimmat parvet 26.4. Rai Tehtaat 500 (AF).

TIKLI (*Carduelis carduelis*) 11.3. Tur Rauvola 1m (JPP). Ei mainittavia kertymiä tai muuton loppuun viittaavia havaintoja.

VIHERVARPUNEN (*Carduelis spinus*) 3.3. 1m Tur Ispoinen (PK, JN). Pm 16.4. 220p Tur Ruissalo (VP) ja 23.4. 220m (3a) Tur Pansio (JHe).

HEMPPO (*Carduelis cannabina*) 29.3. Halikonlahti 12p (MSu). Pm Tur Rauvola 64p 10.4. (JHe). Vh 25.5. 50p Halikonlahti (KT).

VUORIHEMPPO (*Carduelis flavirostris*) Havaintoja vain Sal Halikonlahdelta: 17.3. 3p, 1.4. 15p, 2.-9.4. 18p, 10.4. 1p, 12.4. 3p 14.4. 1p (KT, MSu, J.Riihimäki ym.). **URPIAINEN** (*Carduelis flammea*) 16.3. 2m Tur Rauvola (VP). Pm 4.4. samassa paikassa n300m (VP). Vh 23.5. 1p Jurmo. **PIKKUKÄPYLINTU** (*Loxia curvirostra*) ja **ISOKÄPYLINTU** (*Loxia pytyopsittacus*) Käpylintuvaellus voimistui jatkuvasti kesää kohti mentäessä, tarkemmin ks. taulukko 5.

PUNAVARPUNEN (*Carpodacus erythrinus*) 11.5. 1k Pyh Riihtniemen kylä (RH). **LAPINSIRKKU** (*Calcarius lapponicus*) 13.4. Sal Meriniitty 2p (KT, MSu). Pm 26.4. 65p samassa paikassa (KT, MSu). Vh 21.5. Jurmo.

PULMUNEN (*Plectrophenax nivalis*) 16.3. Halikonlahti 1m (MSu). Pm: 6.4. Paimionlahti 300p (AF, TN, RL), 8.4. Halikonlahti 250p (KT); samana päivänä Lai Valkojärvi 300p (JKy). 13.4. Paimionlahti 290m (VP).

PELTOSIRKKU (*Emberiza hortulana*) 28.4. Dra Hiittinen 1p (KT, MSu). Yleistyi maastossa noin 5.5.

POHJANSIRKKU (*Emberiza rustica*) Kaikki havainnot: 15.4. 1p Rai Kerrola (MS), 30.4. Tur Vasaramäki 1p (JG), 1.5. 1p Utö (JPP), 4.-5.5. Jurmo 1p, 8.5. 1p Nou Pukkipalo (JG). 25.5. Ylä Vaskijärvi 2 ja 27.5. Kal Korvenjärvi (MS).

PAJUSIRKKU (*Emberiza schoeniclus*) 15.3. Halikonlahti 1p, seuraava 23.3. samassa paikassa. Päämuuttokin Halikonlahdella 25.4. 100p (KT, MSu).

Huomioitavaa

Tämän jutun piti olla valmiina 3.2., vaan eipä ollut. No miksei? Koska suuri osa havainnoista palautettiin vasta tammi-kuun lopulla tai helmikuun alussa (viimeiset havainnot sain 2.2.)! Hyvät kaavakkeenpalauttajat, haluaisin esittää kaikille teille kainon toivomuksen: palauttakaa kuponkinne jo heti kevään mentyä! Silloin katsauksentekijät ehtivät huolellisesti ja hätäilemättä tehdä katsauksen. Näin mahdollisesti päästäisiin tarkempiin ja parempiin juttuihin. Eivät ne kevatkatsauslajit enää marraskuussa kovene!

Ikävä kyllä, pulmunen jättää meidät jo alkukevällä kiiruhtaessaan Lapin lasten laululinnuksi. Kuva Tuukka Pahtamaa.

Yhteishavainnointipäivä 27.4.1985 Varsinais-Suomessa

Kari Salonen

Yhteishavainnointipäivän järjestämisellä oli tarkoitus herättää henkiin 1970-luvun lopulla päättynyttä traditiota. Mutta valitettavasti kaikille ei edes kevään yksi yhteinen havainnointipäivä näyttäen kelpaavan tai sopivan. Tavallinen muuton seurailu tuntuu potevan Turun retkeily-alueella havainnoitsijapulaa (tosin TLY:een kuuluu n. 500 jäsentä) tai sitten alueen monipuolinen retkeilymaasto ei kiinnosta enää kuin muutamia. Vain valitettavan harva jaksoi innostua asiasta. Suuret kiitokset kaikille mukanaolleille.

Havainnointipaikat

1. Kustavi, Laupunen klo 5.05—15.00. (Esko Gustafsson, Asko Suoranta)
2. Pyhärinta, Rihtniemi klo 6.30—12.30 (Kari Salonen, Tarmo Nurmi, Pasi Laaksonen, Jari Helstola)
3. Mietoinen, Mietoistenlahti klo 4.45-15.10. (Jyrki Normaja, Reko Leino, Kenneth Tiukka)
4. Uusikaupunki Pyhämaa, Kauharonvuori klo 6.30-12.00. (Harri Päivärinta, Raimo Virtanen, Jukka Kauristo)
5. Särkisalo, Niksaari klo 5.00-14.00. (Pekka Loivaranta)
6. Sauvo, Leiskun kallio klo 6.00-13.00. (Arto Kalliola, Tapani Missonen, Raino Pönni)

Sää ja muutto

Päivän sää oli tyypillinen vuoden 1985, keväälle: kylmä. Aamulla oli mittarissa useita asteita pakkasta (-7:stä -3:een hieman paikasta riippuen), eikä se

näyttänyt hellittävän kuin vasta klo 9-10 aikoihin, jolloin päästiin jo plusasteiden puolelle. Muuten päivä oli keväisen kirkas. Tuuli oli aamulla aivan olematon, eikä puoleltapäivin alkanut eteläinen tuuli ehtinyt vaikuttaa sanottavasti päivän muuttoon. Kokonaisuudessaan päivän sää ei ollut muuttoa suosiva, kylmässä kun pohjoiseen ei kankein siivin viitsitä muuttaa!

Seuraavaan taulukkoon on koottu havaintopaikoittain muutossummat. Nopealakin silmäyksellä voi todeta, että muutto oli heikkoa, mitään varsinaisia yllätyksiä ei tapahtunut. Summat ovat vuodenaikaan nähden varsin pieniä, jopa olemattomia.

Tapilassa stajanneet saivat ihaila ainakin kurkia, jollaisen Jouko Hakala kuvasi siellä 22.4.1985.

Varsinais-Suomen yhteismuuttohavainnot 27.4.1985

	Kus	Pyh	Mie	Uus	Sär	Sau	Yht.
Gav arc	-	4	-	-	3	-	7
Gav sp	-	2	-	-	-	-	2
Pha car	1	9	-	-	-	-	10
Ard cin	-	-	-	1	-	-	1
Cyg olo	-	3	-	-	-	-	3
Cyg cyg	6	-	-	2	-	-	8
Ans ans	4	3	-	8	5	-	20
Ans fab	57	16	9	-	-	-	82
Ans sp	8	75	29	46	6	43	207
Ana pla	4	-	-	-	-	-	4
Tad tad	-	2	-	-	-	-	2
Buc cla	4	-	-	-	-	-	4
Som mol	23	633	-	-	-	-	656
Mer mer	13	-	2	-	-	-	15
Mer ser	-	3	-	-	-	-	3
Mer sp	4	-	-	-	-	-	4
VL	4	-	-	-	-	-	4
Hal alb	1	1	-	-	-	-	2
But but	3	-	1	-	1	-	5
But lag	2	6	1	4	2	-	15
But sp	3	1	1	2	-	-	7
Acc nis	10	2	3	5	-	-	20
Acc gen	-	-	-	1	-	-	1
Pan hal	-	-	-	-	-	4	4
Cir cya	1	2	-	5	-	-	8
Cir aer	-	-	1	-	1	1	3
But/Cir	2	-	-	-	-	-	2
Fal col	1	-	-	-	-	-	1
IP	-	2	-	-	-	2	4
Gru gru	-	-	7	-	3	8	18
Hae ost	5	8	1	5	-	-	19
Van van	22	-	4	-	1	1	28
Cha dub	-	-	-	-	-	1	1
Plu apr	-	-	-	1	-	-	1
Gal gal	-	-	5	-	-	-	5
Num arq	83	12	59	128	34	20	336
Num sp	-	62	-	-	-	-	62
Tri och	1	-	-	-	1	-	2
Tri tot	9	1	4	-	1	-	15
K	1	-	-	-	-	-	1
Ste cus	1	-	-	-	-	-	1
Lar mar	6	-	-	-	-	2	8
Lar fus	35	7	5	2	4	-	53
Lar arg	22	-	43	-	-	6	71
Lar rid	42	77	39	37	6	-	201
Lar can	30	12	4	7	-	-	53
Lar sp	76	100	4	-	-	2	182
Ste cas	-	-	1	1	-	-	2
Ste sp	3	-	-	-	-	-	3
Col pal	30	68	414	80	66	215	875
Col oen	7	-	3	-	-	10	20
Col sp	29	21	-	-	-	30	80

	Kus	Pyh	Mie	Uus	Sär	Sau	Yht.
Den min	-	-	-	1	-	-	1
Ala arv	12	-	7	-	2	2	23
Lul arb	-	-	-	-	1	-	1
Ant tri	1	6	-	2	-	1	10
Ant pra	6	-	2	-	-	-	8
Mot alb	16	18	2	-	-	2	38
Stu vul	68	-	10	-	-	1	79
Bom gar	-	-	-	-	-	1	1
Cor mon	-	-	-	-	3	-	3
Cor nix	23	-	-	155	-	-	178
Cor fru	1	12	-	-	-	-	13
Pru mod	-	-	-	-	3	-	3
Tur pil	5	-	-	-	-	2	7
Tur mer	3	-	-	-	-	-	3
Tur vis	-	3	-	2	1	1	7
Tur phi	-	-	1	-	-	1	2
Tur ili	-	3	1	-	-	3	7
PTur	11	-	-	-	-	-	11
ITur	3	-	-	-	-	-	3
Tur sp	1	-	2	-	-	4	7
Car chl	4	-	-	-	-	-	4
Car spi	12	1	25	-	91	11	140
Car mea	15	1	-	-	-	-	16
Car can	2	-	19	-	-	5	26
Car sp	6	-	-	-	-	1	7
Fri coe	84	4	-	-	6	17	111
Fri mon	-	-	-	-	1	1	2
Fri sp	6	-	-	-	-	-	6
Lox leu	-	-	-	2	-	-	2
Lox sp	11	-	-	-	1	-	12
Emb cit	5	-	-	-	-	-	5
Emb sch	2	2	18	-	-	1	23
Cal lap	-	-	-	1	-	-	1
PL	67	-	15	-	75	5	162
Havaintotunnit	10	6	10	6	9	7	48
Lajimäärä	48	28	30	21	22	24	69

Päivän näkyvimpinä muuttolintuina voidaan mainita hanhet, kuovit ja kyyhkyt. Hanhia muutti tasaisesti pieninä parvina alueemme halki, vaikka kokonaismäärät eivät merkittäviä olleetkaan ajankohtaan nähden. Muuttavista hanhista määritettiin lajilleen kolmannes. Muista vesilinnuista voidaan mainita Rihtniemen haahkat ja ristisorsat. Haahkat matkasivat määrätteisesti pohjoiseen pieninä parvina, vaikka

meri oli vielä paksussa jäässä. Kuovimuuttoa voidaan mainita tässä siksi, että yhteishavainnointipäivä oli kevään ensimmäinen selvä kuovien muuttopäivä. Kyyhkyjä muutti varsinkin sisemmillä havaintopaikoilla melko mukavasti.

Selvä osoitus kylmästä säästä oli petolintumuuton heikko tulos, sillä päivän aikana havaittiin vain seitsemisenkymmentä muuttajaa, näistäkin kolmannes oli

varpushaukkoja. Samoin oli myös kurkimuuton laita - yhteensä vain 18 muuttajaa.

Lokki- ja tiiralinnuista kannattaa mainita vain Kustavin muuttava merikihu ja sääolosuhteisiin nähden kolme aikaista tiiraa.

Varpuslintujen muutto tuntui olevan myös melkoisesti myöhässä. Muuttajamäärät ja lajien lukumäärät olivat pieniä. Hyönteissyöjiä oli tuskin nimeksi. Mukavana kevähavaintona voidaan pitää Pyhä-

maan kahta muuttavaa kirjosiipikäpylintua.

Myös havaintopaikkojen paikallisten lintujen määrät kuvaavat hyvin kylmän kevään vaikutusta lintujen muuttoon. Moni tuskin muistaa, milloin viimeksi on esimerkiksi Mietoistenlahdella ollut huh-tikuun lopulla neljä paikallista västäräkkiä, yksi uuttukyyhky tai sata naurulokkia. Parhaista paikallisista havainnoista vastasivat Kustavin sepelrastaspari ja kolme kalasääskeä.

Vesipääskyn ja jänkäsirriäisen esiintyminen Varsinais-Suomessa

Juhana Piha

Tämä katsaus käsittää havainnot vuoden 1982 loppuun asti. Katsaus pohjautuu TLY:n arkistossa oleviin havaintoihin. Katsauksen tarkoituksena on esitellä, milloin, missä ja kuinka paljon näitä kahlaajia havaitaan Varsinais-Suomessa. Mielenkiintoista olisi ollut tutkia kevään säiden vaikutusta lajien lukumääriin, mutta se jää katsauksen ulkopuolelle.

Vesipääsky (Phalaropus lobatus)

Vesipääskyn kevätmuuton alkamisen mediaani on 20.5. Kevään aikaisin havainto on vuodelta 1969; tällöin laji havaittiin jo 11.5. Myöhäisin ensihavainto vesipääskystä on vuodelta 1963, jolloin laji saapui vasta 31.5. Päämuutto keväällä on tavallisesti alle yhden viikon kuluessa ensihavainnosta. Yleisimmin päämuutto ajoittuu toukokuun 25. päivän ja kesäkuun alun väliin. Kevätmuuttavia lintuja näkyi

vielä kesäkuun alkupuoliskolla ja muutto päättyi kesäkuun puoliväliin mennessä.

Yleensä linnut esiintyvät muutamien yksilöiden ryhmissä. Joinakin keväinä voidaan nähdä kuitenkin suuriakin parvia, näin varsinkin vuosina 1965, 1970, 1976 ja 1977. Näinä keväinä havaittiin jopa yli 30 linnun parvia. Kaikkien aikojen suurin parvi todettiin Mietoistenlahdella 29.5. 1976; parvessa oli 40 lintua. Niinä keväinä, jolloin nähdään isomampia parvia, laji on myös tavallisempi, eli lintuja nähdään monissa paikoissa. Yli 100 yksilön keväitä ovat 1965 (111 yks.), 1970 (175 yks.), 1971 (134 yks.), 1976 (174 yks.) ja 1977 (234 yks.). Toisina keväinä laji on lähes täysin kadoksissa, näin esimerkiksi vuosina 1972, 1973 ja 1980. (katso taulukkoa).

	Vesipääsky	Jänkäsirriäinen
Kevätmuutto	20.5.—15.6.	25.5.—10.6.
Syysmuutto	2.7.—31.8.	7.7.—31.8.
Havaitut linnut 1962—82 (yksilömäärä)		
Kevät (keskimäärin yks./keväät)	1439 (68)	986 (27★)
Syksy (keskimäärin yks./syksy)	757 (36)	273 (13)

Vesipääsky ja jänkäsirriäinen pähkinänkuoressa (★ = vuoden 1978 havaintoja ei ole laskettu mukaan keskimääräiseen yksilömäärään).

Taulukko. Jänkäsirriäisen (Lim fal) ja vesipääskyn (Pha lob) keväiset ja syksyiset lukumäärät Varsinais-Suomessa vuosina 1962 — 1982.

vuosi	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82
Lim fal, kevät	4	16	60	54	24	20	32	14	9	82	4	1	5	1	71	89	456	16	3	16	9
Lim fal, syksy	1	12	1	14	13	18	17	15	18	24	10	4	30	18	9	14	-	15	3	24	27
Pha lob, kevät	18	43	29	111	45	44	87	43	175	134	10	15	48	53	174	234	60	42	4	30	40
Pha lob, syksy	1	85	10	6	30	8	10	107	28	22	44	50	60	10	14	6	5	130	6	88	37

Vesipääskyn syysmuutto alkaa aikaisin, joitain yksilöitä havaitaan jo kesäkuussa, aikaisin syysmuuttajaksi tulkittu lintu on nähty 22.6. Selvemmin muutto käynnistyy heinäkuun alussa. Muutto on tasaista heinäkuun ajan aina elokuun 10. päivän tienoille asti, jonka jälkeen havaintojen määrä lisääntyy selvästi. Syysmuuton huippu on elokuun 20. päivän vaiheilla. Muutto jatkuu selvänä elokuun loppuun saakka. Tämän jälkeen on tehty vain vähän havaintoja, kuitenkin joitain lintuja on tavattu vielä syyskuun loppuun asti. Myöhäisin havainto on tehty 7.10.

Linnut esiintyvät syksyisin pienempinä parvina kuin keväisin, useimmiten on nähty 1-3 yksilöä samassa ryhmässä.

Joskus harvoin voi syksylläkin tavata suuren parven, esimerkiksi 26.7.1973 Halikonlahdella oli samassa parvessa 33 lintua. Vesipääskyjä nähdään syksyllä lukumääräisesti vähemmän kuin keväällä, yli 100 yksilön syksyjä on vain kaksi, vuodet 1969 ja 1979. Vesipääskyn keväiset ja syksyiset lukumäärät eivät ole yhteydessä toisiinsa. Esimerkiksi vuosina 1976 ja 1977 laji oli keväällä hyvin runsaslukuinen, mutta syksyllä hyvin harvinainen.

Missä vesipääskyjä sitten Varsinais-Suomessa voi nähdä? Parhaat paikat sekä keväisin että syksyisin ovat Halikonlahti ja Mietoistenlahti. Muita hyviä paikkoja ovat Raisionlahti, Rauvonlahti ja Jurmo.

Jänkäsirriäinen (Limicola falcinellus)

Jänkäsirriäisen kevätmuutto alkaa jonkin verran myöhemmin kuin vesipääskyn. Keskimääräinen saapumisaika vuosina 1962—82 on 25.5. Kaikkien aikojen aikaisin havainto on tehty 13.5.1967. Myöhäsimmillään muutto on alkanut vasta 3.6. Päämuutto on tälläkin lajilla alle viikon kuluttua ensihavainnosta. Kevätmuutto loppuu yleensä kesäkuun alkupäivinä, tavallisesti 10.6. mennessä. Muutamia kertoja lintuja on havaittu vielä kesäkuun puolivälissä.

Jänkäsirriäinen on selvästi vähälukuisempi kuin vesipääsky. Tavallisesti kevään aikana havaitaan alle 30 yksilöä. Kuutena keväänä on kirjattu ylös yli 50 yksilöä: 1964 (60 yks.), 1965 (54 yks.), 1971 (82 yks.), 1976 (71 yks.), 1977 (89 yks.) ja 1978 (456 yks.).

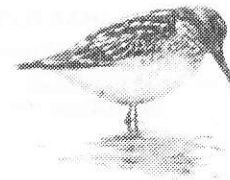
Viimeksi mainittuna keväänä 1978 jänkäsirriäisiä nähtiin todella ennätysmäisen paljon, 456 yksilöä. Määrä on yhtä suuri kuin kaikkien muiden keväiden (1962—82) yhteismäärä! Vuonna 1978 muutto alkoi 29.5., jolloin nähtiin parvia, neljässä paikassa. Seuraavana päivänä tavattiin viisi parvea ja muutto huipentui

31.5., jolloin mm. Raisionlahdella tavattiin jättiläismäinen 150 linnun parvi. Näiden kolmen päivän aikana nähtiin 7 yli 20 linnun parvea. Muina vuosina yli 20 yksilön parvia on nähty vain kolme kertaa.

Ensimmäiset syysmuuttohavainnot on tehty 7.7. Muutto on melko hiljaista elokuun alkupäiviin asti. Pieni huippu on tosin todettavissa heinäkuun lopulla. Elokuun 10. päivän aikoihin havaintojen määrä lisääntyy ja muutto pysyy tämän jälkeen melko voimakkaana ilman selviä huippuja aina elokuun loppuun asti. Syyskuussa on tehty harvoja havaintoja, viimeinen viivyteltäjä on todettu 20.9.

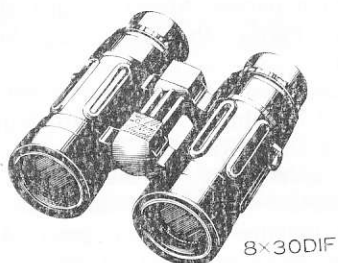
Syksyllä linnut näyttävät lähes poikkeuksetta 1-2 linnun voimin kerrallaan. Laji on syksyllä harvalukuinen, tavallisesti syksyn kuluessa tavataan 10-20 yksilöä. Eniten on nähty syksyllä 1974, jolloin laskettiin yhteensä 30 lintua. Mainittakoon, että vuonna 1978, jolloin laji oli keväällä tavattoman runsas, lintuja ei havaittu ainoatakaan (katso taulukko).

Jänkäsirriäisiä voi löytää lähinnä samoilta paikoilta kuin vesipääskyjäkin, eli merenlahdilta, joissa on sopivaa lietettä. Eniten lajia on tavattu Halikonlahdella, Mietoistenlahdella ja Raisionlahdella.

Jänkäsirriäisen syysmuutto keskittyy elokuisille lieterannoille. Kuva Tuukka Pahtamaa.

Nikon

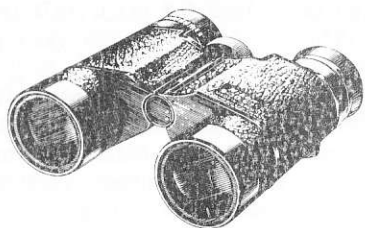
8x30DIF

Kumipäälysteinen
1 680,-

KIIKARIT

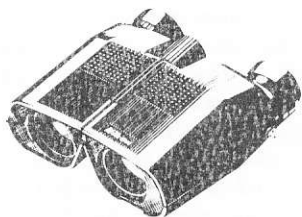
Nikon

9x30DCF

Kattoprisma
1 440,-

Nikon

9x25CF

Taskukoko
560,-

MYynti:
Fotoliikkeet

MAAHANTUONTI:

Suomen ICI Osakeyhtiö
Nuijamiestentie 1-3 A
00400 HELSINKI
puh. (90) 585 500

Puukiipijän talvisesta elinympäristöstä

Lennart Saari

Seurasin talvikausina 1978/79-1984/85 usean lintulajin käyttäytymistä Rymättylän Aaslalla. Merkitsin muistiin sen puulajin (tai vastaavan), jossa kunkin lintuyksilön ensimmäiseksi näin. Vuosina 1978/79-79/80 havainnot kerättiin joulukuusta maaliskuuhun, muina vuosina jo marraskuulta lähtien. Tarkoitukseni oli saada käsitys eri puulajien merkityksestä lintujen talvisessa elinympäristössä. Menetelmä tehtiin niin yksinkertaiseksi, ettei soveltamisessa ilmennyt hankaluuksia tavanomaisen retkeilyn yhteydessä. Tämänta-

painen selvitys on helppo toistaa muualla, jolloin saadaan vihjeitä mahdollisista maantieteellisistä eroista eri lajien ravinnonhaussa.

Esimerkkilajina käsittelen puukiipijää. Puukiipijä etsii ravintonsa etupäässä puiden rungoilta, joten jo pelkkä puulajin muistiinmerkitseminen antaa paljon tietoa lajin ravinnonhausta.

Havainnot kertyi yhteensä 659 puukiipijästä. Samasta yksilöstä on kultakin päivältä vain yksi havainto. Allaolevassa asetelmassa on yhteenvedo havainnoista:

Puulaji (tai vastaava)	Havainnot	%
Mänty	491	74,5
Kuusi	79	12,0
Tervaleppä	64	9,7
Koivu	18	2,7
Haapa	2	1,1
Tuomi	2	
Pihlaja	1	
Rakennus	1	
Maa	1	
Yhteensä	659	100,0

Mäntyä suosittiin selvästi. Kaarnan koloissa lienee eniten puukiipijälle sopivaa hyönteisravintoa. Kuusi, tervaleppä ja koivu ovat listalla seuraavina. Muut kohteet olivat satunnaisia.

Taulukossa 1 nähdään talvien väliset vaihtelut. Mänty on joka talvi suosituin kohde. Prosenttiosuudet olivat talvina 1978/79-1984/85 91, 95, 82, 88, 71, 46 ja

70 %. Männyn merkitys tuntui vähentyvän tutkimusjakson loppua kohti. Syyt tähän en tiedä.

Taulukossa 2 esitetään tulokset puukiipijän eriteltyinä. Ainoa silmiinpistävä ero on tervaleppä merkityksen väheneminen tammikuun puolenvälin jälkeen. Syy tähän on pelkkien arvailujen varassa.

TLY:n jäsenkyselyraportin 1984 I osa

Taulukko 1. Puukiipijän tapaamiskerrat talvina 1978/79 — 1984/85

	78/79	79/80	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	Yht.
Mänty	52	55	113	84	91	61	35	491
Kuusi	3	3	7	6	23	25	12	79
Tervaleppä	-	-	12	3	8	40	1	64
Koivu	1	-	3	2	5	5	2	18
Muut	1	-	2	-	2	2	-	7
Yhteensä	57	58	137	95	129	133	50	659

HAARTMANIN ym. (1963-72) mukaan puukiipijä on ensi sijassa vanhojen metsien lintu. Etelä-Suomessa sen sanotaan suosivan ehdottomasti vanhoja kuusikoita. Aaslalla tämä ei päde ainakaan talvikautena. Mänty on Aaslalla tärkein puulaji.

Tämä pieni tutkimus aikaansai enemmän kysymyksiä kuin vastauksia: miksi männyn merkitys väheni tutkimusjakson loppua kohti, miksi tervaleppän merkitys on hyvin vähäinen tammikuun puolenvälin jälkeen ja miksi puukiipijä suosii Aaslalla

mäntymetsiä? Näin lienee myös paremmissa tutkimuksissa. Kun yhden kysymyksen selvittää, huomaa että selvittämättömiä kysymyksiä on entistä enemmän. Kai tähän on pakko tottua.

Viite

HAARTMAN, L. von, HILDEN, O., LINKOLA P., SUOMALAINEN, P. & TENOVUO, R. 1963-72: Pohjolan linnut värikuvin. - 1092 ss., Helsinki.

Taulukko 2. Puukiipijän tapaamiskerrat puolikuukausittain talvina 1978/79 — 1984/85

	X1a	X1b	X1a	X1b	1a	1b	1a	1b	11a	11b	Yht.
Mänty	49	36	62	70	93	35	52	25	42	27	491
Kuusi	7	5	12	3	13	6	6	7	11	9	79
Tervaleppä	9	6	13	9	19	2	4	1	-	1	64
Koivu	3	1	3	-	2	1	2	2	3	1	18
Muut	1	-	1	1	1	-	1	-	1	1	7
Yhteensä	69	48	91	83	128	44	65	35	57	39	659

Rauno Laine

Arvoisa lukija. Kädessäsi on nyt ensimmäinen osa TLY:n jäsenkyselyn yhteenvedosta. Kyselyhän lähetettiin vuoden 1984 viimeisen tiedotteen mukana, vastauksia tippui pitkin kevättä, joten jäimme rauhassa odottelemaan. Näin varmistettiin se että mahdollisimman moni sai äänensä kuuluviin.

Jäsenkyselyyn saapui vastauksia kiitettävän runsaasti, joka neljäs yhdistyksemme jäsen vaivautui siihen vastaamaan, muodossa tai toisessa. Nämä ovat niitä aktiivisia ihmisiä joiden toivomusten varaan yhdistystoiminta tulee jatkossa pitkälti rakentumaan.

Kaipaamaan jäi tosin vielä niiden noin kolmensadan jäsenen puuttuvia vastauksia, ideoita varmasti olisi löytänyt tästäkin ryhmästä. Jos joku nyt näihin vastauksiin jotain haluaa lisätä, niin puheenjohtajalle voi aina soittaa ja kertoilla toivomuksia.

Joka tapauksessa kyselyn kattavuus on verraten laaja, erilaiset mielipiteet tulevat todella hyvin esille.

Muutamin kohdin olen tehnyt vertailuja 1976 kyselyyn, se joka haluaa tutustua paremmin näiden kahden eri aikoina tehdyn kyselyn eroavaisuuksiin, voi lainata puheenjohtajalta esim. vuoden 1976 kyselyn yhteenvedon, se on myös julkaistu (KARHU et al. 1977). Kyselyt ovat myös käytettävissä mahdollisia tutkimustöitä varten.

Kyselyn vastaukset pyritään paikoin julkaisemaan sellaisinaan. Ornitologislangille väännetyt suomenkielen ilmauksetkin toimivat vain piristeinä, joten en ole niitä muuttanut, vaikka joku Suomen kielen opettaja voi punaista nähdäkin. Sama koskee tiettyjen henkilöiden omintakeista Suomen kielen käyttöä.

Kokonaan toinen asia ovat ne jotkut kohdat jotka olen yhteenvedosta joutunut

Keitä me olemme? Mitä kieltä me puhumme? Leo Karlssonin kuva-arkisto.

jättämään pois. Näissä on yleensä esitetty kärjistettyjä henkilökohtaisuuksia jotain muita yhdistyksen jäseniä kohtaan. Kyse on henkilökohtaisista ristiriidoista, eikä niiden paikka ole kyselyn yhteenvedossa. Mihinkään sensurointiin ei kuitenkaan pyritä, kaikki kohtuuden normit täyttävä julkaistaan.

Omasta puolestani haluan myös kiittää niistä eräistä vinkeistä, joita olen toimintaani varten saanut, itse on aina vaikeaa huomata omia vikojaan.

Lopuksi vielä parhaimmat kiitokset kyselyyn vastanneille sekä leppoisia lukuhetkiä yhteenvedon parissa, joka julkaistaan neliosaisena jatkokertomuksena. Aloitamme kysymyksillä 1-18 eli katsastamme vastaajat itsensä retkitottumuksineen.

Keitä me olemme

TLY:ssä oli 31.12.1984 449 jäsentä. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 106 henkilöä, prosentteina 24,2% yhdistyksen jäsenistöstä. Kyselyn kattavuus jäsenistön mielipiteiden esillesaannissa on siis verraten laaja. Suurkiitokset (Vuonna 1976 vastavat luvut olivat 234 jäsentä, 54 vastannutta, prosentteina 23, siis verraten samaa luokkaa kuin nyt).

1.KYSELYYN VASTANNEIDEN IKÄ-JAKAUTUMA

Taulukko 1. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden ikäjakauma.

Ikä	Yks.	Ikä	Yks.	Ikä	Yks.
12	1	24	5	36	2
13	2	25	1	37	3
15	4	26	6	38	3
16	6	27	2	39	1
17	3	28	3	40	2
18	2	29	7	41	1
19	3	30	3	42	1
20	2	31	5	43	2
21	2	32	8	45	1
22	4	33	8	47	3
23	3	35	4	49	1

Lisäksi 1" yli 30" ja 1" iästään epävarma", kaikki yhteensä 106. Keski-ikä 28,2 vuotta (1976 23,2 vuotta).

2.SUKUPUOLIJAKAUTUMA

Taulukko 2. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden sukupuolijakauma.

Sukupuoli	Yks.
Mies	102
Nainen	3
Sukupuolestaan epävarma	1
Yhteensä	106

TLY ei ole mikään ompeluseura. Jurmon lintusema on miehisten miesten kaunis voitto. Leo Karlsonin kuva-arkisto.

3.ASUINKUNNAT

Taulukko 3. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden asuinkunnat

Asuinkunta	Yks.	vastanneet pitäjän kaikista TLY:n jäsenistä (%)
1. TLY:N TOIMIALUE		
Turku	53	19,3 %
Kaarina	5	55,5 %
Naantali	5	45,4 %
Raisio	5	25,0 %
Salo	5	21,7 %
Pyhäranta	2	100,0 %
Laitila	2	66,7 %
Lieto	2	50,0 %
Halikko	2	28,6 %
Parainen	2	15,3 %
Dragsfjärd	1	100,0 %
Kemiö	1	100,0 %
Kodisjoki	1	100,0 %
Muurla	1	100,0 %
Uusikaupunki	1	100,0 %
Kisko	1	50,0 %
Piikkiö	1	50,0 %
Rymättylä	1	50,0 %
Paimio	1	9,0 %
TLY:n toimialue yhteensä	92	
2. MUUT KUNNAT		
Espoo	3	
Forssa	1	
Huittinen	1	
Kuopio	1	
Lahti	1	
Pori	1	
Utsjoki	1	
Vaasa	1	
Vantaa	1	
Muut kunnat	11	
3.EI TIETOA	1	
Kaikki yhteensä	104	

Kiitokset ennenkaikkea sadan prosentin osallistumisen saavuttaneille kunnille ja niissä asuville jäsenille.

4.VASTANNEIDEN SIVILISÄÄTY

Taulukko 4. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden siviilisääty.

Siviilisääty	Yks.
Naimaton	49
Naimisissa	56
Epävarma	1
Yhteensä	106

Naimattomien vastaajien keski-ikä oli 21,7 vuotta, naimisissa olevien 34,3. Nuorin naimisissa oleva vastaaja oli 24-vuotias, vanhin naimaton vastaaja 36-vuotias.

5. KYSELYYN VASTANNEIDEN AMMATIT

Jakautuma on todella laaja. Vastanneita on yhteiskunnallisen asteikon joka kohdasta. Ainakin seuraavat löytyvät:

Assistentti (1), autonasentaja (1), DI (1), "en muista" (1), geologi (1), hammaslääkäri (1), kapteeni evp (1), kartoittaja (2), karttakuvaaja (1), kirjastonhoitaja (1), kirjuri (1), koulutuspäällikkö (1), lakimies (1), liik. harj.(1), luonnonsuojelutyöntekijä (1), lääkäri (3), MMT (1), maanviljelijä (1), markk.ins. (1), muusikko (1), opettaja (3), opiskelija/koululainen (41), palomies (1), pastori (1), piiripäällikkö (1), poliisi (2), postimies (3), puuseppä (1), puutarhuri (1), pääoperaattori (1), rak.ins. (1), sot.ins. (1), suunnittelija (1), sähköasentaja (1), taidemaalari-konservaattori (1), tarkastaja (2), teknikko (2), toimihenkilö (1), toiminnanjohtaja (1), toimiupseeri (2), toimittaja (1), tullivartija (1), tutkimusapulainen (2), tutkija (1),

työläinen (1), työtön (1), "valtion virkarot-ta (1), varaosamyymä (1), "virkamies" (2) ja yliopettaja (1).

Todettakoon, että ainakin TLY:n postimiesten vastausprosentti on täydet sata.

6. JOS OPISKELET NIIN MITÄ JA MISSÄ?

Yksityiskohtaista luetteloa opiskelupaikoista ei liene syytä tähän kirjoittaa, koska se kattaisi lähes kaikki Turun oppilaitokset. Lisäksi suuri joukko vastanneista opiskelee peruskoulussa ja lukiossa. Mutta ainakin seuraavia oppiaineita näytettiin opiskeltavan:

ATK, biologia, "elämää maailmassa", geologia, historia, kasvitiede, kielet, lääketiede, "lintuja luonnossa", maantiede, poliittinen historia, sähkötekniikka, talonrakennus, tietojenkäsittely, tietotekniikka, TKK, yhteiskuntatieteet.

7.-8. KOULUTUS JA TULOT VUODESSA

Nämä ovat henkilökohtaisia kysymyksiä, joista jotkut ihmettelivät mihin tällaisia tietoja tarvitaan. Tiedot pysyvät vain tämän kyselyn laatijan omassa huomassa, tämä rauhoitukseksi todettakoon.

Taulukko 5. TLY:n jäsenkyselyvastaajien koulutus ja tulot vuodessa 1984.

Tuloluokka	Koulutus				Yht.
	Kansa-koulu	peruskoulu	yo.	akat.	
alle 10 000 mk/vuosi	1	10	10	-	21
11 000—30 000 mk	-	-	11	2	13
31 000—90 000 mk	3	12	14	19	48
yli 90 000 mk	1	2	-	14	17
Yht	5	24	35	35	99
					7
ei tietoja Kaikki yhteensä					106

Omakuva

9. MIKSI HARRASTAT LINTUJA?

Sytä lienee itsekullakin jos jonkinlaisia, vastausta on hyvinkin vaikea antaa, jotenkin harrastus on vain vienyt mukanaan. Seuraavanlaisia perusteluita vastaajat kuitenkin esittivät:

—Pienestä pitäen halu nähdä ja määrittää.

—Koska lintujen populaatiodynamiikka ja survivalstrategia erikoisesti tiaisilla kiinnostaa.

—Sitä olen usein ihmetellyt itsekin, varsinkin tuulessa ja tuiskussa. Perimmäinen syy lienee siitä saatava tyydytys ja tuleehan samalla ulkoiltuakin.

—Tressinhoitoa, sisältöä elämään, kuntoilua.

—Se on mielenkiintoista, lisäksi on mahdollista tutustua mukaviin ihmisiin.

—Saa ulkoilla, jännää, joka vuosi erilainen, aina jotain mitä ei tiedä.

—On kiva olla rauhassa ja katsella mitä missäkin on ja miten lajisto/muuttajat muuttuvat vuosien mittaan. Se on rentouttavaa.

—Erityisesti linnut tarjoavat luonnossa liikkuvalla unohtumattomia elämyksiä.

—Kaveri aikoinaan vietteli mukanaan, sopiva lisä ulkoiluun. Muutto-, pesintä-, ym. tutkimuksiin osallistumisesta saattaa olla hyötyä muillekin.

—Linnut edustavat vapauden valtakuntaa ja tekevät luonnossa liikkumisen mielenkiintoisemmaksi.

—Yleinen kiinnostus luontoon...

—Olen kiinnostunut linnuista (maailman hienoin harrastus)

—Spontaania "metsästysvietin" tyydytystä, valokuvausta.

—Luontoa, jännitystä, liikuntaa.

—Yleinen kiinnostus ja rakkaus luontoon.

Veli harrasti lintuja, joten menin mukaan. Harrastukseni ei ole koskaan ollut intensiivistä, mutta kuitenkin jatkuvaa.

—Tottumus.

—Hieno harrastus. On hyvä tuntee luontoa ja sen eläimistöä. Todella mielenkiintoinen harrastus.

—Vanhasta muistista (?) ei osaa olla retkeilemättä.

—Varis on fiksu lintu.

—En varsinaisesti harrasta lintuja.

—Mukava harrastus, joka ei ole sidottu aikaan eikä paikkaan.

—Harrastus voi keskittyä monelle "alalle" (esim. valokuvaus). Riittää tekemistä, saa ystäviä.

—Linnut ovat mielestäni mielenkiintoisin luontokappale ja olen aina ollut kiinnostunut luonnosta.

—A)Pinnanmetsästyksen mukanaan tuoma jännitys B)Linnut ovat mielenkiintoisia ja kauniita katsella C)Kaverit D)Retkeily.

—Rentouttava elämäntapa, loputon mahdollisuus oppia/lukea uutta, ystävät.

—Johtuen palavasta kiinnostuksesta (jonka alkuperä tuntematon) niitä kohtaan/vuosi vuodelta vahvistunut tapa liikkua metsässä kiikari mukanaan.

—Harrastukseen liittyvinä arvostan paitsi itse lintuja, myös hienoja retkikohteita, ulkoilua ja liikuntaa, bongauksen tuomaa tyydytystä ja ajoittaista reilua henkeä.

—Ei aavistusta.

—Se on hauskaa.

—Alkoi vähitellen 1963-66, se vain tuntui luonnolliselta ja nyt se on tapa.

—Rentoutuminen, keräilyvietti, ulkoileminen.

—Alkususäyksien olen saanut kai serkultani, harrastus se on siinä kuin muutkin, tulee aina oltua ulkona jne.

—Leppoisa fiilis.

—Kun on kerran aloittanut ei voi lopettaa.

—Hauska.

—Synnynnäisestä, selittämättömästä syystä.

—Minkä nuorena oppii sen vanhana taitaa. Tietty viehätys oppimiseen ja löytämiseen.

—Omaksi harrastukseksi ulkoilun ohella. Valokuvauksen vuoksi.

—Se on erittäin hyvä harrastus ja mielenkiintoinen.

—Lintujen itsensä vuoksi; "saaristofani"; bongatessa näkee kotomaan, leppoiset retkikaverit.

—Omaksi iloksi.

—Hauskaa, tarve tehdä tutkimusta.

—Linnut ovat esteettisesti kauniita ja antavat yhdessä muun luonnon kanssa vaikuttavia tunne-elämyksiä.

—Yksi virkistäytymiskeino. Aihe on kiinnostava.

—Kiinnostus aihetta kohtaan.

—Linnut ovat helpoimmin havainnoitavia liikkuvan luomakunnan osia.

—Myötäsyttyinen psyyken häiriö; aloin harrastaa lintuja jossain määrin jo 10-vuotiaana ilman mitään esimerkkiä.

—Saa tuntea itsensä täydelliseksi tava- tessaan lintuharrastajaidiootteja.

—Koska on kiva kulkea luonnossa.

—En tiedä, se on vain jonkinlainen pak- komielle ja tapa paeta työtä ja opiskella.

—En kykene sanomaan, miksi aloitin joskus. En vain osaa enkä halua lopettaa.

—Lintutieteelliset ongelmat kiinnostavia.

—Saadakseni liikkua luonnossa ja oppiak- seni uutta. Rentoutumiskeino.

—Vänkää on.

—Se tuottaa mielihyvää, jännitystä, kave- reita, leppoisia retkiä ja lintuasemaelä- mää, puhdas luonto, tuo yleissivistystä.

—Elämykset, estetiikka, ulkoilua, tutki- musta, helppo harrastaa ajasta ja paikasta riippumatta.

—Oppiakseni tuntemaan niitä. Luonnossa liikkuminen kiinnostaa, tunnelma.

—Paras tapa viettää vapaa-aikaa.

—Se on jo osa elämää, kuten esim. työssä käyminen, lintujen tarkkailu on terapiaa- kin.

—Se on rentouttavaa, mukavaa.

—Voimakas esteettinen elämys, vapauden

kaipuu, luonnon kokeminen.

—Kiintoisin osa-alue. Luonnon tarkkailu- sa, etenkin sisäsaaristossa. Linnunlaulu on taidokkainta musiikkia.

—Esteettisen jännityksen vuoksi.

—Liikuntaa, ulkoilua, estetiikkaa, elä- myksiä, ystäviä jne.

—Parhaita tapoja liikkua luonnossa, varsinkin keväisin veri vetää.

—Lintuja on mielenkiintoista seurata, monipuolinen ala, luonnossa liikkuminen.

—Pidän luonnossa liikkumisesta ja linnut tulivat erikoisalaksi sukulaisten johdosta.

—A) Rentoutumismuoto B) Luonnontunte- mus kasvaa C) Pääsee perheestä vähäksi aikaa eroon.

—Yhtä vaikea kysymys kuin mikä on elämän tarkoitus. Lintuharrastuksesta on vain vähitellen tullut elämäntapa, joka antaa niin paljon: hienoja retkiä, elämyk- siä, kokemuksia, ystäviä, uuden oppimista ja paljon muuta.

—A) Kiehtovaa B) (myöhemmin oppinut huomaamaan) Hyvä vastapaino

—Huvikseni ja ilokseni.

—Koen sen mielekkääksi ja halu sekä oppia että seurata koko ajan luonnossa.

—Linnut tuovat iloa elämään. Linnut ovat kauniita. Linnut auttavat ymmärtämään elämää. Linnut olivat aikanaan helpon tapa alkaa järjestelmällinen luonnon har- rastaminen. Vasta näin myöhemmin on tullut helpommaksi harrastaa kasveja, perhosia, (pikku)nisäkkäitä, kiviä/mine- raaleja, ekologiaa yms. Nykyisin tuo lintu- ilu on vain parhaana vertaisten joukossa. Niitä on kiva seurata, koska niistä on parhaat taustatiedot, mutta muutakaan luontoa en hylji.

—Linnut ovat kauniita, koristeellisia, taiteellisia luomuksia. Niitä ei voi olla kuvaamatta.

—Linturetki hämyisessä, pyörryttävässä kesäyössä tai räntäsaateisessa kaamosmän- nikössä lataa patterit pitkäkin työrupea- maa varten, vaikka lintuja ei reitillä vastaan tulisikaan.

—Linnut ovat kiinnostava luonnon yksi- tyiskohta ja biologinahan luontoon jo sinänsä suhtaudun tutkijan uteliaisuudel- la.

—Isältä verenperintönä saatu luonnonrak-kaus on suuntautunut erityisesti niihin.

—Linnut eivät ole minulle harrastus, vaan elämäntapa.

—Lintujen avulla oppii näkemään elämää, lintuja on helppo lähestyä.

—Kärkiharrastus, liian vaikea kysymys vastattavaksi kahdella rivillä.

—Siinä kulminoituu sukupolveni turhau- tunut dekadenssi; viimeisen sukupolven huvi.

—Se on mielenkiintoista.

—Koska lintuharrastus on mielenkiintoi- nen ja antoisa harrastus. Lintuharrastusta voi kehittää ja laajentaa helposti esim. valokuvaamiseen. Pidän myös luonnossa retkeilyistä ja luonnollisesti harrastukseni suuntautuu luonnon näkyvimpään osaan.

—Hyvä harrastus. Aika kuluu hyvin. Kaverit katselevat.

—Se kiinnostaa ja innostaa.

—Sea liikkua luonnossa, rentouttavaa, hauskaa.

—Kärkiharrastus.

—Piintynyt tapa lapsuudesta.

—Vanha perisynti kouluajoilta.

—Ammatikseni 1975-84, ennen sitä puh- taasta kiinnostuksesta.

—Antaa synn liikkua luonnossa.

10.HARRASTUSVUOSIEN MÄÄRÄ

Taulukko 6. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden harrastusvuosien määrä.

Harrastusvuosia	yks.
1	1
2	6
3	3
4	7
5	2
6	3
7	2
9	3
10	8
11	3
12	2
13	2
14	4
15	6
16	2
17	8
18	4
19	4
20	10
21	2
22	3
23	2
24	3
25	1
26	2
27	3
28	2
29	1
30	1
31	1
33	1
35	1
37	2
Yht.	105

11. IKÄ HARRASTUKSEN ALKAESSA

Taulukko 7. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden lintuharrastuksen alkamisikä.

Ikä	Yks.
5	1
6	-
7	3
8	3
9	-
10	13
11	10
12	14
13	25
14	20
15	8
16	1
17	-
18	-
19	-
20	-
21	1
22	-
23	-
24	1
25	1
..	!
34	1
Yht.	103

Jakautuma osoittaa selvästi, että yleisimmin lintuharrastus aloitetaan 13-14 vuoden iässä (keskiarvo 12,9 vuotta). Aloittamisajankohdan laskeminen tietysti voi olla tulkinnanvarainen, monet laskevat sen siitä kun ovat säännöllisesti alkaneet tehdä muistiinpanoja.

TARJOLLA TÄNÄÄN: TLY— TUOTTEITA

Osta kokouksista tai tilaa (jolloin veloitamme postikulut jälkikäteen)!

Tarroja ja hihamerkkejä

TLY-tarra	6 mk
LYL-tarra	6 mk
TLY-hihamerkki	9 mk
LYL-hihamerkki	9 mk

Kirjoja

FORSMAN Rovfågelsguiden	98 mk
FORSMAN Suomen päiväpetolinnut	76 mk
HARIO Itämeren lokkilinnut	135 mk
HUBLIN YM. Lintuharrastusopas	28 mk
KORPIMÄKI YM. Harrasta Lintuja	26 mk
SALMINEN Sorsaopas	98 mk
SOLOINEN Suomen linnusto	115 mk
VUORINEN Kahlaajaopas	85 mk

Vanhoja lehtiä

Tiedon Antajat ja Ukulit (a') .....

Uutuus

TLY:n havaintokortti: myynnissä jo huhtikuussa!

TILAA NÄIN

Maksa tilauksesi TLY:lle (os. TLY, PL 67, 20101 TURKU) joko pankkisiirtona (SYP Turku 205721-65063) tai postisiirtona (TU 5138 66-3). Muista kirjoittaa myös oma nimesi ja osoitteesi sekä tilaamasi tuotteet. —Postikulut perimme myöhemmin.

12. HARRASTUSAKTIIVISUUDEN KEHITYS

Taulukko 8. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden retkeilyaktiivisuuden muutokset harrastusaikana.

Muutos harrastusaktiivisuudessa	Harrastusuran pituus		Yht.
	alle 10 vuotta	yli 10 vuotta	
Lisääntynyt	19	24	43
Pysynyt samana	6	20	26
Vähentynyt	2	30	32
Yhteensä	27	74	101

Jos jotain voi päätellä niin ainakin sen että ensimmäiset kymmenen vuotta vielä jaksetaan "painaa" täydellä teholla. Harrastuksen saavuttaessa tuon rajan se alkaa jyrkästi vähentyä.

Toisaalta on paljon niitä, jotka vuosikausia harrastavat aluksi lähinnä omassa pihapiirissä antautuakseen vasta myöhemmin toden teolla lintuharrastukselle. Tästä osoituksena yli kymmenen vuotta harrastaneiden keskuudessa sangen voimakas aktiivisuuden lisäys tuon rajan jälkeen.

13. NYKYRETKEILY VUODENAJOITTAIN

Taulukko 9. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden nykyinen retkeilyaktiivisuus vuodenajoin.

Vuodenaika	retkiä viikossa keskimäärin			Yht.
	Alle kerta	Noin 1 kerta	Yli kerran	
Talvi	47	34	24	105
Kevät	5	19	81	105
Kesä	17	34	54	105
Syksy	27	32	46	105

Yli kerran viikossa joka vuodenaika löytyi 20 kpl (18,8 % vastanneista). Nämä edustavat juuri niitä joilta myös saadaan eniten palautetta mm. Ukuliin. Vastaa-

vasti alle kerran viikossa joka vuodenaika retkeileviä löytyi vain 4 (3,9 %). Jäsenemme siis retkeilevät verraten aktiivisesti.

14. PÄÄ-ASIALLISET RETKEILYKUNNAT

Taulukko 10. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden pääasialliset retkeilykunnat. *

TLY:N TOIMIALUE							
Kunta	1. sija	2. sija	3. sija	4. sija	5. sija	6. sija	Yht.
Turku	43	11	7	2	1	6	398 p.
Salo	5	4	3	3	3	1	83 p.
Raisio	4	5	5	3	-	1	83 p.
Kaarina	2	8	2	4	-	1	75 p.
Naantali	6	2	2	3	1	2	73 p.
Rymättylä	4	3	4	-	3	-	65 p.
Paimo	1	4	3	5	4	1	63 p.
Korpoo	1	3	3	4	3	3	55 p.
Nauvo	2	4	2	1	3	-	49 p.
Uusikaupunki	2	1	7	-	4	2	45 p.
Mietonen	2	4	-	2	2	-	43 p.
Halikko	1	2	2	2	5	-	41 p.
Dragsfjärd	3	1	2	2	-	-	40 p.
Kustavi	1	2	2	2	1	-	33 p.
Parainen	1	1	5	-	-	-	32 p.
Kemä	2	1	-	-	-	3	22 p.
Pyhärinta	-	2	2	1	-	-	21 p.
Piikkiö	2	1	-	-	-	1	20 p.
Lahti	1	1	1	1	-	-	19 p.
Sauvo	-	2	1	1	-	1	18 p.
Merimasku	-	-	1	1	-	-	17 p.
Särkisalo	2	-	-	-	-	-	15 p.
Pöytyä	1	1	-	-	1	1	15 p.
Taivassalo	-	1	-	1	1	-	15 p.
Lieto	2	-	-	-	-	-	14 p.
Perniö	-	-	2	2	-	-	14 p.
Mynämäki	1	-	-	1	2	-	14 p.
Houtskar	-	-	3	-	1	-	13 p.
Ino	-	2	-	1	-	-	13 p.
Kälviä	-	2	-	-	1	-	13 p.
Suomusjärvi	1	-	1	-	1	-	13 p.
Pyhämaa	-	1	1	1	-	-	12 p.
Kisko	1	-	1	-	-	-	11 p.
Västankfjärd	-	1	1	-	-	-	10 p.
Yläne	1	-	-	-	-	1	8 p.
Muurila	-	1	-	1	-	-	8 p.
Kiikala	-	1	-	-	1	-	7 p.
Kodisjoki	-	-	-	-	-	-	7 p.
Masku	-	-	1	1	-	-	7 p.
Lemu	1	-	-	-	-	-	7 p.
Nousiainen	-	-	-	2	-	-	6 p.
Aura	-	1	-	-	-	-	5 p.
Koski Tj	-	1	-	-	-	-	5 p.
Karimainen	-	-	1	-	-	-	4 p.
Kuusjoki	-	-	1	-	-	-	4 p.
Mellila	-	-	-	1	-	-	3 p.
Pertteli	-	-	-	1	-	-	3 p.

TLY:N TOIMIALUEEN ULKOPUOLELLA							
Kunta	1. sija	2. sija	3. sija	4. sija	5. sija	6. sija	Yht.
Hänki	-	7	7	3	2	6	82 p.
Pori	1	1	3	2	3	3	39 p.
Kirkkonummi	1	-	-	6	2	-	29 p.
Helsinki	-	3	1	1	-	1	23 p.
Vantaa	1	-	1	-	1	-	13 p.
Porvoo mlk.	1	-	-	1	-	-	10 p.
Eura	-	2	-	-	-	-	10 p.
Säkylä	-	2	-	-	-	-	10 p.
Köyliö	1	-	-	-	1	-	9 p.
Espoo	-	1	1	-	-	-	9 p.
Forssa	-	-	2	-	-	-	8 p.
Kuopio	1	-	-	-	-	-	8 p.
Pernaja	1	-	-	-	-	-	7 p.
Pukkila	1	-	-	-	-	-	7 p.
Utsjoki	1	-	-	-	-	-	7 p.
Vaasa	1	-	-	-	-	-	7 p.
Kokar	-	-	1	-	1	1	6 p.

* Pistelasku: suositummalle 7 p., toisella 5 p., kolmannelle 4 p. jne.

Muutun tulivat mainituksi Holiola (5), Kerimäki (5), Luvia (5), Mustasaari (5), Rauma (5), Siuntio (5), Vammala (5), Ilomantsi (4), Maahti (4), Savonlinna (4), Sodankylä (4), Ulvila (4), Virolahti (4), Korsnäs (3), Kristina (3), Kuhmo (3), Lappeenranta (3), Lappi (3), Porvoo (3), Rantasalmi (3), Rauman mlk. (3), Koivulahti (2), Merikarvia (2), Punkaharju (2), Vesilahti (2), Huittinen (1), Siikainen (1).

15. RETKEILYAJONEUVOT SUOSITUIMMUUSJÄRJESTYKSESSÄ

Taulukko 11. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden retkeilyajoneuvot suosituimmuusjärjestyksessä.

Kulkuneuvo	Yks.		
	1. suosittu	2. suosittu	3. suosittu
Auto	60	18	10
Polkupyörä	26	39	15
Jalat	13	15	17
Vene	5	10	9 (Moottori-, soutu-, tai purjevene)
Bussi	-	5	10
Juna	-	-	3
Lentokone	-	2	4
Yhteysalus	-	5	3 (Ml. Ruotsinlaivat)
Sukset	-	1	2
Mopo	-	1	1
(Helikopteri)	-	-	(1)

Vuonna 1976 43,6 % käytti ensisijaisena retkeilyvälineenään omaa tai kaverin

autoa, nyt vuonna 1984 56,7 %. Vastavasti polkupyörää v. 1976 41,8 %, nyt 25%.

16. MIELUISIN RETKEILY-YMPÄRISTÖ

Allaoleva antanee hyvinkin tarkan kuvan siitä missä varsinais-suomalaiset ornarit liikkuvat; yhdistyksen lintuasemahan

sijaitsee saaristossa, joten eron tekeminen saariston ja lintuaseman välillä voi olla hämäävä:

Taulukko 12. TLY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden suosituimmat retkimaastot.

Maasto	Yks.				p. yht.
	1. suosittu (4 p.)	2. (3 p.)	3. (2 p.)	4. (1 p.)	
Merenselähdet	50	29	11	5	314
Saaristo	18	52	17	13	275
Metsät	16	19	16	15	168
Järvet	7	8	9	20	90
Pellot	3	3	18	23	80
Lintuasemat	5	5	16	6	73
Suot	2	5	7	10	47
Lappi/Tunturit	2	-	-	1	10
Staijapaikat	-	2	2	1	11
Kaatoapaikat	-	-	2	2	6
Jokusaatot	1	-	-	-	4
Kaupunki	-	-	1	1	3

Muut. lahdet, saaristo, lintuasemat, staijapaikat, kaikki 1-4, pinnapaikat, Virolahti, "uudet paikat", nippu kokonaan tulv. aiheesta ja kohteesta, biol. museo, Kauppatori.

TLY:n alueen "tyhjiä" 0-kuntia olivat Alastaro, Askainen, Loimaa, Loimaan mlk., Marttila, Oripää, Rusko, Tarvasjoki, Velkua ja Vehmaa.

17. RETKISEURA

Taulukko 13.

TTY:n jäsenkyselyyn 1984
vastanneiden pääasiallinen retkiseurue.

Seurueen koko	Yks.
Yksin	47
Kaksin	17
Porukassa	19
Yht.	83
Yksin kaksin	5
Yksin porukassa	7
Kaksin porukassa	2
Yksin kaksin porukassa	6
Kaikki yht.	103

18. RETKEILYN VUOROKAUSIRYTMIIKKA

Taulukko 14. TTY:n jäsenkyselyyn 1984 vastanneiden eniten retkeilemä vuorokaudenaika.

Vuorokaudenaika	Yks.
Aamu	50
Päivä	22
Ilta	3
Aamu päivä	18
Aamu ilta	5
Aamu päivä ilta	6
Yht.	104

Muut mahdollisuuksista riippuen riippuu retken tavoitteesta, huono kysymys, kai kunnon retki kestää auringon noususta iltaan.

Kirjallisuus

KARHU, H., PELTOLA, V. & PÖNNI, R. 1977: Tätä mieltä - ornitologi 1976. — Ukuli n:o 11: 3-37.

Tärkeää asiaa ARK:sta

Tapani Numminen

Uusi ARK-lajillista

Alueellinen rareiteetikomitea (ARK) tarkistaa havainnot seuraavista lajeista:

jääkuikka	rantakurvi
jää-/amerikankuikka	leveäpyrstökihu
pikku-uikku	tunturikihu
kattohaikara	isolokki
mustahaikara	pikkukajava
pikkujoutsen	mustatiira (ei jp)
tundrahanhi	pikkutiira
kiijuhanhi	etelänkiisla
harmaasorsa	sininärhi
kyhmyhaahka	valkoselkätikka
allihaahka (ei jp k)	lapinuuni lintu
kiijukotka-laji	sepelrastas (syksyllä)
haarahaukka	lapintiaainen
niitty-/arosuohaukka	keltahemppo
muuttohaukka	pikkusirkku
kiiruna	kultasirkku
viiriäinen	kuukkeli
keräkurmitsa	nokivaris
heinäkurppa	

Harvinaisemmista lajeista täytetään samanlainen kaavake. Sekin palautetaan nimenomaan Turun ARK:lle, joka käsittelee asian ennen valtakunnallista Rareiteetikomiteaa.

ARK voi myös pyytää kaavaketta tavallisestakin lajista, jos havainto on hyvin poikkeuksellinen. Ukuli ei julkaise esim. tarkistamattomia selkälökin talvihavaintoja tms.

Turun ARK:n kokoonpano 1.1.1986 lähtien

Lindroos Tom	pj.	(516 826)
Numminen Tapani	siht.	(732 783)
Karlson Leo	jäsen	(482 316)
Lindström Jussi	jäsen	(23 141)
Salonen Kari	jäsen	(308 810)
Varrela Juha	jäsen	(19 626)
Komi Jarmo	varaj.	(19 716)
Lehikoinen Esa	varaj.	(372 331)
Linna Ari	varaj.	(511 602)

Käsittelyn nopeuttamiseksi kaavakkeet tulisi palauttaa sihteerille (os: Tapani Numminen, Sähköyhtiö 7 A, 21530 PAIMIO), jotta havainnot ehtisivät Lintumiehen ja Ukulin harvinaisuuskatsauksiin.

Lintuatlas 1986—88

Pekka Aiho & Kari Salonen

Seuraavien kolmen vuoden 1986—88 aikana on tarkoitus toteuttaa yleiseurooppalainen linnustonkartoitusta eli lintuatlas, johon Suomikin ottaa osaa. Edellinen lintuatlas suoritettiin maassamme kesinä 1974—79 kahden tuhannen lintuharrastajan voimin. Tämän työn tulos on upea Suomen lintuatlas (HYTYIÄ et al. 1983).

Nyt suoritettavan kolmivuotisen lintuatlaksen tarkoituksena on toteuttaa seuranta, jonka perusteella pyritään selvittämään linnustossamme mahdollisesti tapahtuneet muutokset ja täyttämään viime kerralla jääneet aukkokohdat.

TLY:n alueella työtä organisoivat atlasoimikunta. Alueellamme on yli 150 atlasruutua (10 x 10 km), jotka pyritään tarkastamaan mahdollisimman tarkoin. 25.2. on vasta viitisenkymmentä ruutua varattu.

Voit varata haluamasi ruudun atlasvas-
taavilta, jotka TLY:n alueella ovat Pekka
Alho (puh. 23 913) ja Kari Salonen (puh.
308 810). Mikäli ruutu on jo varattu,
organisaattorit voivat neuvoa kenen kans-
sa voit olla yhteistyössä. Tuleet saa-
maan tarkat kartoitusohjeet ja
lomakkeet heti niiden valmistuttua. Atlas-
toimikunta toivoo, että TLY:läisiltä löytyy
paljon aktiivisuutta hyvälle hankkeelle!

Kirjallisuus

HYHTIÄ, K. KELLOMÄKI, E. & J.
KOISTINEN 1983:
Suomen lintuatlas. —SLY:n Lintutieto
Oy, Helsinki.

Peltolintu- tutkimus

Vesa Multala

Valtakunnallinen tutkimus peltolinnus-
ton tilasta ja muutoksista aloitettiin
keväällä 1984. Tutkimuksen vetäjinä
toimivat Juha Tiainen ja Juha Ylimaunu
Helsingin yliopistosta. Kenttätyön suorit-
tavat pääasiassa Lintutieteellisten Yhdis-
tysten Liiton (LYL) jäsenjärjestöt.

Tutkimuksen tavoitteina ovat:
(a) selvittää Suomen peltolinnuston tila,
(b) selvittää peltolinnustomme puolen
vuosisadan aikaisia muutoksia,
(c) luoda laaja aineisto, jonka pohjalta
peltolinnustomme muutoksia voidaan tule-
vaisuudessa tutkia, ja
(d) tutkia eräiden keskeisten peltolintula-
jien ympäristönkäyttöä ja populaatioekolo-
giaa tarkemmin.

TLY hyvin edustettuna

Vuonna 1984 laskettiin Varsinais-Suo-
messa 28 koealaa tai koepeltoa. Aineistos-
ta ja tuloksista, katso MULTALA (1984).
Valtakunnallisen tason tuloksia julkaistiin
Lintumiehessä (PIIROINEN et al. 1985).
Varsinais-Suomi oli erittäin hyvin edustet-
tuna, onhan alueen peltoalakin huomatta-
va.

Vuonna 1985 laskentoja toistettiin vä-
häisemmin voimavaroin. Varsinais-Suo-
messa laskettiin vain kuusi koealaa
(ks. MULTALA 1985).

Projektin jatkuu

Peltolintututkimus jatkuu myös tänä
vuonna. Kaikkien vanhojen laskijoiden
tulisi hyvissä ajoin ennen toukokuuta
ilmoittaa halukkuudestaan tämänvuotisiin
laskentoihin. Aikaisempia peltolomakkeita
ei enää tarvita; riittää kun laskija
ilmoittaa parimäärän lajiuuttelona sekä
toimittaa joko alkuperäiset tai puhtaaksi
piirretyt käyntikartat allekirjoittaneelle.

Laskentaohjeita

Pari toivomusta esitettäköön laskijoille.
Isojen peltojen koealat saivat mieluiten
olla vähintään n. 50 ha. Tällöin suurirevi-
risten lajien lukumäärät on helpompi
arvioida ja on helpompi suunnitella
kokonaisuuksia, jotka käsittävät pellon,
tai sen osan, reunasta reunaan. Jos vanha
alue laajenee, tulisi kartalta näkyä myös
vanhan koealan rajat. Yhtäaikaishavainto-
jen tekemiseen ei voi kiinnittää liikaa
huomiota! Reunalajit, mukaan lukien
alueen reunaan tai keskelle sijoittuvien
piha-alueiden lajit tulisi saada mukaan
laskentaan.

Vielä ehdit mukaan!

Jos olet kiinnostunut kesäisistä maata-
lousmaaisemista, niin ota yhteys Varsinais-
Suomen aluevastaavaan: Vesa Multala,
Hoviherrankatu 3b A 3, 20780 Kaarina
(puh. 433 697).

Kirjallisuutta

MULTALA, V. 1984: Peltolintututkimus Varsinais-Suomessa 1984. —Ukuli 15(3): 28-38.

MULTALA, V. 1985: Peltolintututkimus 1985. —Ukuli 16 (4): 206.

PIIROINEN, J., TIAINEN, J., PAKKALA, T. & J. YLIMAUNU 1985: Suomen peltolintututkimus 1984. — Lintumies 20 (3): 126-138.

TLY:n järvilintututkimus jatkuu

Asko Suoranta

Järvilintututkimus käynnistyi vuonna 1981 jakoksi maa- ja metsätalousministe-
riön luonnonvarainhoitotoimiston toivo-
muksesta 70-luvulla tehdyille lintuvesi-
inventoinneille. Kuten projektin nimestä
näkyi, on tarkoituksena tutkia kaiken-
tyyppisten järvien — isot ja pienet, myös
kuivatuksen runtelemat — linnustoa/lin-
nuttomuutta. Tavoitteeksi asetettiin vaati-
mattomasti alueemme kaikkien järvien
tutkiminen. Aineistoon on otettu mukaan
kaikki vuoden 1976 jälkeiset laskennat
(taulukko 1). Viiden aktiivisen vuoden
jälkeen on takseerattu 324 kohdetta. Jotta
tämä ilmeisesti alallaan maamme laajin
aineisto saadaan kohtuullisessa ajassa
täydellisemmäksi ja julkaisukuntoon, tar-
vitaan uusia laskijoita ja innokkuutta
lisää, sillä nykyisillä 50:n järven vuosi-
vauhdilla tavoite saavutetaan vasta vuonna
1996. Heikoin laskentatilanne (taulukko
2) on Salon seudulla ja saaristossa
(harrastaako kukaan TLY:ssä veneilyä?).

Tutkimuksen tarkoituksena on saada
tietoa järvillä pesivän linnuston määrästä
ja rakenteesta erityyppisillä ja -kokoisilla
järvillä sekä alueellisesta jakautumasta.
Esimerkkejä aineiston käyttömahdollis-
uuksista ovat taulukko 3 ja kuvat 2-5.

Parhaat mustakurkku-uikkukunnat (vain
järvet huomioiden) ovat Laitila, Masku (!)
ja Dragsfjärd. Haapanakin on Varsinais-
Suomessa yllättävän harvalukuinen, vain
hieman edellistä lajia runsaampi. Paras
haapanajärvi on Perniön Saarenjärvi.
Ruokokerttunen on saaristossa ja paikoin
rannikollakin jäänyt rytikerttusen jalkoi-
hin. Esimerkiksi Kustavissa ruokokerttu-
nen on nykyään melkoinen harvinaisuus.

Laskennat suoritetaan siten, että järvi
tutkitaan vähintään kahdesti toukokuussa
(1.—15.5. ja 16.—31.5. ovat ohjeelliset
ajat) sekä tarvittaessa kolmannen kerran
kesäkuussa. Tällainen tarve saattaa olla
esimerkiksi jonkin lajin pesinnän varmis-
taminen tai myöhään saapuvien lajien
(kuten kerttusten) laskenta. yhdenkin
kerran tehtyjen laskentojen tulokset kan-
nattaa lähettää arkistoon, vaikka järvi
tällöin pääseekään kastiin "hyvin tutkittu".
Havainnot kirjataan sitä varten laadituille
kaavakkeille. Erittäin tärkeää on, että
kaikki lajit (ks. taulukko 3) lasketaan,
eikä yleisiääkään jätetä ilmoittamatta.
Täytyy myös kaavakkeen kohdat kasvillisu-
us, rantojen laatu ja asutus, sillä
tarkoitus on myöhemmin tutkia niiden
vaikutusta linnustoon.

Havaintokaavakkeilla ovat esiintyneet seuraavien 54 henkilön nimet: Pertti Andelmin, Seppo Aspelund, Sakari Ekko, Antti Fager-Pintilä, Esko Gustafsson, Anna Hakala, Jouko Hakala, Heikki Heikkilä, Erkki Hellman, S.Holma, Tom Holmroos, Raimo Hyvönen, Heikki Hyytinen, Olli Junttila, Olli Kanerva, Markku Kantola, Juhani Karhumäki, H.Kemppi, Jorma Koskinen, Pentti Kulmala, Juha Kylämäki, Juha Kylänpää, Esa Laine, Jarmo Laine, Rauno Laine, Unto Laine, Mika Larsson, Soili Leveelahti, Kai Lindegren, Tapani Loisa, Pekka Loivaranta, Kauko Maskulainen, M.Matsson, Vesa Multala, Vesa Muurinen, Harri Niinikoski, Jukka Nurmi, Rita Peltola, Veijo Peltola, M.Penttonen, Tapani Pulli, Timo Pulli, Raino Pönni, Hannu Rautanen, Markku J.Saarinen, Jukka Saario, Jouni Sihvonen, Asko Suoranta, Arto Tarkkonen, Rauno Tenovuori, Jouko Tikkanen, Hannu Varjonen, Tapani Veistola, Veijo Vänskä.

Taulukko 1. Tutkittujen järvien lukumäärät vuosina 1975—85.

	hyvin tutkittu	aukkoisesti tutkittu	riittämättömästi tutkittu	yhteensä
1976	4	2	2	8
1977	5	1	1	7
1978	1	6	2	9
1979	1	5	6	12
1980	2	9	5	16
1981	40	26	11	77
1982	22	16	7	45
1983	30	16	1	47
1984	23	29	4	56
1985	16	30	1	47
yhteensä	144	140	40	324

Toivottavasti ensi talvena lista on pitempi. Jäsentiedotteesta 2/85 näet suurin piirtein, mitkä järvet ovat tutkimatta. Tarkempaa tietoa järvistä, kaavakkeita ja ohjeita saat lopussa olevista osoitteista. Toivon kaavakkeita palautettaviksi lokamarraskuussa, jotta seuraava ja parempi tilannekatsaus ehtisi Ukuliin 1/87. Mikäli jollakulla on lähettämätöntä havaintomateriaalia järviltä, niin kaavakkeille ja postiin vaan.

Mikään järvi ei ole liian suuri tutkittavaksi, onhan Säskylän Pyhäjärvin takseerattu! Tutki asuinpaikkasi/kesämökkisi lähijärvet! Atlastyö sopii hyvin yhteen järvilintututkimuksen kanssa!

Esko Gustafsson Kerttulinkatu 12 A 5
Turku 50 puh. 28 123
Asko Suoranta Koukkarinkatu 4 C 33
Turku 61 puh. 446 619

Taulukko 2. Tutkittujen järvien lukumäärät Varsinais-Suomen eri osissa.

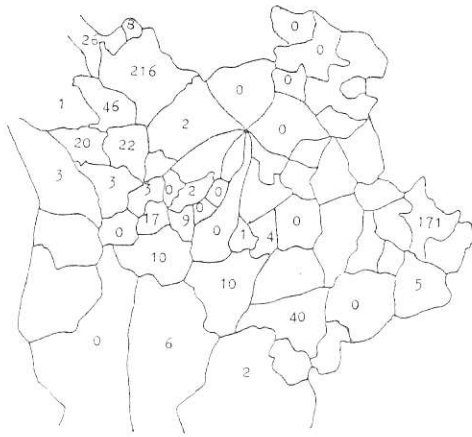
	hyvin tutkittu	aukkoisesti tutkittu	riittämättöm. tutkittu	järviä yhteensä	tutkittujen %-osuus
Vakka-Suomi	86	95	21	228	61
Saaristo	13	12	9	129	26
Turun seutu	36	28	3	112	60
Sisämaa	4	2	6	40	30
Salon seutu	4	4	1	274	3
yhteensä	144	140	40	883	37

Taulukko 3. Tutkituilla järvillä pesivien lintujen parimäärät ja konstanssit (= prosenttiluku, joka ilmoittaa kuinka suurella osalla järvistä on laji tavattu).

laji	parimäärä	konstanssi	laji	parimäärä	konstanssi
Gav arc	44	11.1	Plu apr	3	0.6
Gav ste	1	0.3	Cap gal	302	37.3
Pod cri	227	11.4	Num arq	22	5.2
Pod gri	108	8.6	Tri och	106	28.4
Pod aur	98	13.3	Tri gla	39	5.9
Ana pla	828	62.7	Tri hyp	322	41.0
Ana cre	393	52.8	Tri tot	77	12.0
Ana que	23	1.5	Phi pug	1	0.3
Ana str	2	0.6	Lar fus	4	0.3
Ana pen	128	14.2	Lar arg	20	2.1
Ana acu	6	1.2	Lar can	35	3.4
Ana ciy	30	4.0	Lar min	14	0.3
Ayt ful	500	16.0	Lar rid	2382	3.4
Ayt fer	360	19.4	Ste hir	61	5.6
Buc cla	674	56.8	Asi fla	1	0.3
Mel fus	6	0.9	Ala arv	22	5.9
Mer ser	1	0.3	Oen oen	9	2.8
Mer mer	13	3.1	Sax rub	146	16.4
Ans ans	1	0.3	Lus lus	55	5.2
Bra can	2	0.6	Acr aru	4	1.2
Cyg olo	23	5.6	Acr sci	240	17.6
Cir aer	11	2.1	Acr dum	1	0.3
Pan hal	3	0.9	Acr pal	4	1.2
Fal sub	13	3.7	Acr sch	627	21.9
Gru gru	36	10.2	Ant pra	33	4.0
Ral aq	19	2.5	Mot alb	463	59.3
Por por	11	1.8	Mot fla	134	11.7
Gal chl	4	1.2	Lan col	28	5.9
Ful atr	477	14.8	Car ery	109	10.5
Van van	92	13.3	Emb rus	6	1.5
Cha dub	13	3.1	Emb sch	718	42.0

Kuva 5. Ruokokerttusen parimäärät kunnittain.

Mikä ihmeen suoarkisto?

Antti Karlia

Suoarkisto perustettiin vuonna 1979 Varsinais-Suomen suolinnustotutkimuksen yhteydessä ja siinä on nykyisin tietoja noin 120 maakuntamme suosta. Linnuston lisäksi on kerätty tietoja mm. kasveista, ojituksista, turpeenotosta ja reunametsien saarekkeiden hakkuista. Nykyinen arkisto mahtuu yhteen mappiin ja arkiston tiedoista tullaan laatimaan artikkeli Varsinais-Suomen linnut-kirjaan.

Suoarkistossa on hyvät tiedot maakuntamme isoista soista 1980-luvun alussa, mutta viime vuosina on soilla retkeilty vähemmän, joten tietoakaan ei ole kertynyt. Pienemmistä soista tietoja on saatu vähemmän ja maakunnassa on vielä soita, joista ei ole riviäkään arkistossa. Olisikin toivottavaa, että jokainen suoretkeilijä ilmoittaisi havaintonsa suoarkistoon, missä ne palvelevat suolinnustotutkimusta. Samoin jokainen voi soittaa ja kysellä, mille suolle kannattaisi suunnata retki.

Nyt kun Euroopan kasvillisuus on

jälleen aika suunnata askeleensa suolle. Lintujen lisäksi vihkoihin voi kirjata tiedot mm. kasveista, hakkuista ja ojituksista. Kartasta voi ottaa kopion ja merkitä siihen, missä retkireitti kulkee ja missä on tehty oja tai hakkuita. Kun suolla käy toukokuun puolivälissä, kesäkuun alussa ja puolivälissä, on ainakin pienen suon linnusto saatu melko hyvin selville. Tulevassa atlaksessa on mahdollista kerätä tiedot siten, että esim. kunkin atlasruudun liro- ja kapustarintamäärät pystytään merkitsemään atlaskaavakkeelle lähes parin tarkkuudella.

TLY:ssä on paljon jäseniä, jotka eivät ole koskaan käyneet sisämaan soilla. Nyt auto täyteen ja aamuvarkaisella retkelle sisämaahan, atlassilmät auki ja kartoittamaan yhdistyksemme toimialueen linnustoa. Havainnot allekirjoittaneelle os. Kalevantie 15 A 22, 23500 Uusikaupunki, puh.922-24 040.

Palauta katsauskaavakkeet ajoissa

Tapani Veistola

Kirjoittajien on saatava aikaa kirjoittaa, toimituksen toimittaa ja kirjapainon painaa. Pidä siis havainnot reaaliajassa ja palauta ne heti sesongin päätyttyä.

Ehtiäkseen katsaukseen (ja arvontaan!) on muuttokaavakkeiden ja arkistokorttien oltava kirjoittajilla viimeistään seuraavasti:

Syksy 1985 havainnot heti Hannu Klemolalle, viimeistään vappuun (1.5.) mennessä. Osoite on: Vähäheikkiläntie 50, 20810 TURKU.

Talvi 1985—86 Paperit Tapani Missoselle nyt heti, viimeistään 31.7. "Missin" osoite: Yo-kylä 36 A 10, 20510 TURKU.

Havaintonsa ajallaan palauttaneiden kesken arvotaan katsauksen valmistuttua 50 markan alennus TLY:n kirjanmyynnin kautta tilattavasta lintukirjasta tai -lehdestä!

Kaavakkeiden ja arkistokorttien puute ei ole mikään käypä tekosyy havaintojensa palauttamatta jättämiseen. "Kuponkeja" saa aluevastaavalta, puheenjohtajalta, Ukulista jne., mutta ennen muuta kirjoittamalla arkistonhoitajalle: Juhana Piha, Yliopistonkatu 1—3 F 86, 20110 TURKU.

Pistähän toimeksi jo tänä iltana!

TLY:n 20-vuotisjuhlat

Rauno Laine

Turun Lintutieteellisen Yhdistyksen 20-vuotisjuhlat pidettiin lauantaina 1.2.1986 Turun yliopiston Hammaslääketieteen laitoksen auditoriossa. Juhlakokous oli saanut ilahduttavasti ihmisiä liikkeelle. Kokoukseen osallistui 130 henkeä ja näin se on osanottajamäärältään yksi TLY:n historian suurimmista kokouksista. Erityisen ilahduttavaa oli nähdä kokouksessa paljon vanhoja konkareita. Tässä kokouksessa osanottajien ikäjakautuma heittäkin kuperkeikkaa kuukausikokouksiin nähden. Tuntui jopa siltä, että aivan nuorin jäsenistö olisi jotenkin vierastanut juhla-kokousta. Mainittakoon, että muiden muassa tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan yhdistyksemme kunniajäsen Lars von Haartman, joka kertomansa mukaan oli ennen kokousta ollut ajamassa takaa karannutta koiraa!

Tilaisuus aloitettiin virallisilla seremonioilla, kunniajäsenen kutsumisella ja tuvehdysten esittämisellä. Yhdistyksen kuudenneksi kunniajäseneksi kutsuttiin Juha Vuorinen. Valinnan perusteluissa todettiin mm. hänen pitkäaikainen toimintansa yhdistyksessä (viisi vuotta puheenjohtajana!), ansiokas PR-työ ja monien nykyisten toimintamuotojen organisointi. Aiemmat TLY:n kunniajäsenet ovat Lasse Veimala, Esko Tarponen, Esa Lehtikoinen, Rauno Tenovuo ja Lars von Haartman.

Tervehdyksiä yhdistys sai muiden järjestöjen edustajien kautta ja osa saatiin sähköitse. Toiminnanjohtaja Antti Karlin Lintutieteellisten Yhdistysten Liitosta luovutti juhlivalle TLY:lle liiton standardin. Maakuntamuseon puolesta luovutti Jussi Lindström yhdistykselle Ruissalon huvilat -kirjan. Raikuvat suosionsoitukset keräsi myös helsinkiläinen Juha Turunen, joka toi Tringan rahalahjan Jurmon uutta lintuasemaa varten. Myös Jurmon "Gamlingarna" -porukka oli kerännyt keskuudestaan varsin huomattavan rahasumman uutta asemarakennusta varten ("Gamlingarna"-porukaksi kutsutaan niitä noin 10–15 henkilöä, jota olivat perustamassa Jurmon lintuasemaa 1960-luvun alussa).

Sähkeitse olivat TLY:tä muistaneet Suomen Lintutieteellinen Yhdistys (joka lahjoitti yhdistykselle myös Dick Forsmanin sinisuohaukkataulun), Suomenselän LY, Porin LY (tervehdys esitettiin kokoukselle myös henkilökohtaisesti), Kymenlaakson LY, Turun kaupungin nuorisolautakunta sekä yksityishenkilöistä Marja-Liisa Michelsson.

Tämän jälkeen kokouksella oli ainutlaatuinen tilaisuus nähdä yhdessä TLY:n kaikki entiset puheenjohtajat. Kuvaustilanne toi lähinnä mieleen vankikarkurien kuvaamisen: kaikki rivissä valkoisen seinän edessä, vain numerolaput puuttuivat.

TLY:n puheenjohtajat tunnistusrivissä: (vasemmalta oikealle) Lasse Velmala, Esko Tarponen, Seppo Kotiranta, Ilkka Oksala, Veijo Vänskä, Antti Karlin, Juha Vuorinen ja Rauno Laine. Kuva Hannu Lahtonen.

Nykyinen puheenjohtaja esitteli muutamain sanoin kunkin edeltäjänsä ja luovutti TLY:n viirin Seppo Kotirannalle, Ilkka Oksalalle, Veijo Vänskälle ja Antti Karlinille.

Tämän jälkeen oli aika siirtyä ohjelma- puoleen. Aluksi MMT Lennart Saari kertoi värikkäästi kyyhkyjen ekologiasta. Osansa saivat kaikki Suomen pululajit ja kiinnostavia piirteitä löytyi niistä jokaisesta. Apulaisprofessori Martti Soikkeli puolestaan kertoi legendaarisesta turkulaisesta lintuharrastajasta ja luontokuvaajasta Niils Södermanista. Niils Söderman on jo joukosta poissa, mutta nähdyistä kuvista päätellen hänen tuotantonsa jää elämään.

Tämän jälkeen olikin aika siirtyä kahvikupposen ja pullan ääreen. Paikallinen optikkoliike oli tuonut väliajalle nähtäväksi uusimpia kiikareitaan, mitkä tuntuivat todella kiinnostavan jäsenistöä.

Jos joku ihmetteli puheenjohtajan ajoitusta hermostuneisuutta kokouksessa, syykin oli selvä: avatessamme ennen kokousta meille lähetettyä filmilaatikkaa totesimme sen sisältävän 250 metriä tyhjää filmiä. Luontoeokuva jäi siis valitettavasti tällä kertaa näkemättä.

Filmin puutetta kuitenkin korvasi Leo Karlsonin, Vesa Hannukselan ja Rolf Karlsonin upea audiovisuaalinen esitys Jurmosta. Saimme katsella hienoja maiseimia ja tutustua saarelaisten elämään tunnelmallisen musiikin myötäillessä taustalla. Tälle taideteokselle löytyy varmasti käyttöä myöhemminkin. Tämä ohjelma-numero myös päätti kokouksen. Kiitokset kaikille niille, jotka tekivät kokouksen mahdolliseksi!

Vapaampaa menoa harrastettiin sitten Iskerissä pitkälle yöhön. Paikalla olleet noin 35 henkeä saivat nähdä vanhojen konkareiden retkikuvia. Ihmetystä herätti muutamien kavereiden muodonmuutos, vaikka jonkun silmälasit kuulemma 1960-luvun alun kuvissa samat kuin nykyäänkin.

Tällaisia tapaamisia voitaisiin pitää useamminkin, vaikkapa jokaisena TLY:n vuosipäivänä. Jos juhliminen kiinnostaa, ottakaa yhteyttä puheenjohtajaan!

TLY:n määrittämissä kilpailun 14.10.1985 tulokset

Mestaruussarja (ad)

1. Tom Lindroos 42
  2. Hannu Klemola 38
  3. Jarmo Komi 33
  4. Anssi Laurila 29
  5. Jarmo Laine 28
  6. Pekka Alho 27
- Hannu Friman 27
8. Jukka Grönlund 25
  9. Heikki Nurmi 24
  10. Ari Laine 22
- Jyrki Matikainen 22

Nappulaliiga (subad/juv)

1. Jyrki Normaja 19
2. Tapio Lineri 15
3. Vesa Partanen 11

Harrastajatutkinnon läpäisseet TLY:n jäsenet 15.12.1985

Leo Karlson

Alho, Pekka
Arjamaa, Olli
Baarman, Rurik
Blomqvist, Bertil
Ekblom, Hannu
Forsten, Annika
Grahn, Mika
Grönlund, Jukka
Helstola, Jari
Huhta-Koivisto, Markku
Hyvärinen, Ismo
Hämäläinen, Ilpo
Kalevo, Timo
Karhu, Heikki
Karlson, Leo (Joensuussa)
Karlson, Rolf
Kivelä, Jukka

Klemola, Hannu
Komi, Jarmo
Kormano, Hannu
Laaksonen, Pasi
Lahtonen, Ismo
Laine, Henry
Laine, Rauno
Lehtonen, Jouko
Leino, Timo
Lindroos, Tom
Lineri, Tapio
Linna, Ari
Lunden, Jouko
Matikainen, Jyrki
Missonen, Tapani
Normaja, Jyrki
Numminen, Tapani

Nurmi, Timo
Oksala, Ilkka
Penttilä, Juha-Pekka
Rautsala, Pekka
Saarinen, Tomi
Saarnio, Jarmo
Salmi, Otso
Salola, Lauri
Salonen, Kari
Savolainen, Kari
Silanterä, Markku
Tarponen, Esko
Uotila, Arvi
Veistola, Simo
Veistola, Tapani
Virtanen, Vesa
Vähä-Sullo, Kai

(51)

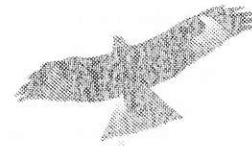
Harrastajatutkinrossa on tunnettava linnut vaikka takavinkkelistä! Kuva Jouko Hakala.

Määrityskuvassa isohaarahaukka

Jarmo Komi

Viimekertaisen määrityskuvan petolintu on helposti todettavissa Milvukseksi: Levitettynäkin lievästi kovera pyrstö tummine nurkkineen ja käsisiiven vaalea laikku sulkevat pois muut lejit. On siis suoritettava valinta isohaarahaukan (Milvus milvus) ja haarahaukan (Milvus migrans) välillä.

Linnun pyrstö ei näytä kuvassa kovin syvähaalkoiselta ja saattaa johtaa ajatukset pienempään lajiin. Lintumme pyrstö on kuitenkin voimakkaasti levitetty ja tällaisessa asennossa isohaarahaukankin pyrstön takareuna voi näyttää suoralta. Itse asiassa linnun pokeri viittaa isohaarahaukkaan: pyrstö on varsin pitkä, siipien tyven leveyttä pitempi ja samaten siivet ovat suhteellisesti pitkät ja kärkeä kohti kapenevat. Haarahaukan pyrstö on yleensä suunnilleen siipien leveyden pituinen ja käsisiipi näyttää kaartelussa yleensä vähintään kyynärsiiven levyiseltä.

Raision isohaarahaukka Jouko Lehtosen kuvaamana.

Linnun värityksessä on myös piirteitä, jotka eivät sovi tyyppilliselle haarahaukalle. Uloimpien käsisulkien vaaleiden tyvien ja sisempien kokonaan vaaleiden käsisulkien muodostuma vaalea alue on hyvin selvä rajautuen jyrkästi tummiin käsisulkiin ja uloimpien käsisulkien kärkiin. Näin kontrastikkaat siivet ovat luonteenomaiset isohaarahaukalle, mutta on huomioitava, että eräillä haarahaukoilla, etenkin nuorilla linnuilla, voi olla lähes yhtä räikeä kuviointi siiven alapinnalla. Myös pyrstön väritys on tyyppillinen isommalle lajille: lukuunottamatta kolmen uloimman pyrstösulkaparin kärjissä olevia tummia alueita kokonaisuudessaan hyvin vaalea. Haarahaukan pyrstö on yleensä paljon tummempi, vaikka eräillä vaaleapyrstöisillä yksilöillä kuviointi saattaa olla samantapainen kuin kuvan linnulla.

Selvimpänä lajituntomerkkinä kuvassa näkyy siivenkärjen rakenne. Haarahaukalla on kuuden uloimman käsisulan ulkohöyry ja viiden uloimman sisähöyry kovertunut, mistä johtuen haarahaukalla on kuusi harittavaa käsisulkaa. Isommalla lajilla ei ole ulkohöyryä kovertumaa kuudenneksi uloimmassa käsisulassa (vain viidessä uloimmassa) ja näin isohaarahaukalla on vain viisi harittajaa kuten myös määrityskuvamme linnulla. Kuvasta voi todeta myös kaikkien kymmenen käsisulan olevan tallella, joten harittajien vähäinen määrä ei johdu strategisesti tärkeän käsisulan puuttumisesta. Näin voimme todeta linnun tupla-Milvukseksi, jonka Juhani Lehtonen kuvasi upouudella kamerallaan Raisiossa 14.4.1976.

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi Milvusten määrittämisessä maastossa ovat apuna lentotyylit, koko ja muutamat värityksen eroavaisuudet. Isohaarahaukan lento on huomattavan kevyttä ja siroa haarahaukkaan nähden ja suorassa vertailussa voi todeta isohaarahaukan olevan nimensä mukaisesti selvästi kookkaampi ja pitkäsiipisempi. Isohaarahaukan ruumiinhöyhennys ja siiven yläpeitinhöyhenet

ovat laajalti punaruskean sävyiset, pää on vaaleanharmaa ilman useimmille haarahaukoille tyyppistä tummempaa silmänsuodun naamaria, ja mikä oleellista: pyrstön yläpinta on syvän ruskeanoranssi (nuorilla linnuilla ruskeampi). Haarahaukan yleisväritys on yleensä ruskea (joillakin yksilöillä vatsapuoli punaruskea) ja pyrstön yläpinta on samoin ruskea. Tosin eräät itäisempien haarahaukkapopulaatioiden edustajat, joihin suomalainen lintumies voi törmätä esimerkiksi muuttotoukkaan Israelissa, muistuttavat erehdyttävästi väritykseltään isoserkkuaan.

Lisävaikeuksia Milvusten määrittämiseen tuottaa risteytymien mahdollisuus. Lajiparilta on kuvattu kaksi onnistunutta sekapesintää, 1960 Itä-Saksassa ja 1976 Ruotsissa (SYLVEN 1977a). Ruotsin tapauksessa nuoret risteytymät muistuttivat monissa suhteissa enemmän haarahaukkaa (mm. kuusi harittajaa, hyvin matala pyrstön lovi, pyrstössä ei punaista väriä), eivätkä ne näin ollen olisi sekoitettavissa määrityskuvamme lintuun. Lisätietoja Milvusten määrittämisestä ja mm. iänmäärittämisestä, johon en ole tässä puuttunut, tarjoavat FORSMAN (1984), PORTER et al. (1981) ja SYLVEN (1977b).

Kiitokset Tom Lindroosille, joka tutustui käsikirjoitukseeni.

Kirjallisuus

FORSMAN, D. 1984: Rovfågelsguiden. Bestämning av rovfåglar: art, ålder och kön. —Lintutieto, Helsingfors.

PORTER, R.F., WILLIS, I., CHRISTENSEN, S & NIELSEN, B.P. 1981: Flight Identification of European Raptors. —T. & A.D.Poyser, Calton.

SYLVEN, M. 1977a: Hybridisering mellan glada Milvus milvus och brun glada M. migrans i Sverige 1976. —Vår Fågelvärld 36(1): 38—44.

SYLVEN, M. 1977b: Ålderskriterier hos glada Milvus milvus och brun glada Milvus migrans. —Vår Fågelvärld 36(1): 33—37.

Isohaarahaukka Raision Mielessä 14.4.1976

Kari Salonen

Sain syksyllä 1976 ystävältäni Juhani Lehtoselta kuvan petolinnusta, jonka hän sanoi esittävän haarahaukkaa (Milvus migrans, ks. edellisen KOMIN jutun ensimmäistä kuvaa).

Sen tarkemmin kuvaan perehtymättä laitoin sen seinälleni, jossa se komeili haarahaukkanäköisenä kolmisen vuotta. Näytin kuvaa kyllä muutamalle turkulaisornitologille, mutta kenellekään ei tullut mieleen tutkia sen aikaisilla määrityspusteilla kuvaa tarkemmin.

Juhani Lehtosella oli linnun kuvaamisen suhteen käynyt todella erikoinen tuuri. Hän oli nimittäin juuri ostanut uuden kameran ja päättänyt käydä pihallaan kokeilemassa sitä. Ensimmäinen sopiva kuvauskohde oli kotipihan ylittänyt petolintu, johon hän tietenkin innoissaan (onneksi) tuhiasi kymmenkunta kuvaa...

Linnun määrittäminen alkoi edetä vuonna 1979 siten, että tilasin Englannista kirjahyllyyni petolintujen määrittäystieteen "Flight Identification of European Raptors" (PORTER et al. 1978). Päätin tarkistaa siitä linnun iän, mutta hetken kirjaa selattuaani totesin, että lintu muistutti hyvin paljon viereisellä sivulla, kirjan kuvassa 38 kaartelevaa isohaarahaukkaa (Milvus milvus).

Mitä enemmän asiaa tutkin, sitä varmemmalta asia tuntui. Vein kuvan Turun yliopistolle Esa Lehikoiselle ja päädyimme siihen, että kuvassa oli mitä todennäköisimmin isohaarahaukka.

Tilasin Lehtoselta lisää kuvia jolloin asia oli jo lähes varma (ks. toinen kuva). Lähetin kuvat Lasse J. Laineelle Helsinkiin ja rariteettikomitean vastauksessa todettiin, että lintu oli +2kv isohaarahaukka. (Kuvat ovat tietenkin vieläkin siellä...)

Mitä tästä opimme? Ensiksi sen, että kaikki vanhat kuvat, ainakin hiemankin erikoisen näköiset kannattaa tutkia tai tutkituttaa uudelleen. Ties vaikka mitä löytyy! Toiseksi opimme sen, että määrittäminen oli noin seitsemän vuotta sitten huomattavasti hatarammalla pohjalla. Nykyään linnun olisi pystynyt (tai uskaltanut) määrittämään melko kokematonkin harrastelija.

Lisäksi määrittämissä ovat muuttuneet aivan totaalisesti. Esimerkiksi em. PORTER et al. (1978) on jo auttamattomasti vanhentunut. 1970-luvun loppupuolella ei vielä varsinaisista määrittämissä ollut juurikaan tietoa.

Kirjallisuutta

PORTER, R.F., I.WILLIS, S. CHRISTENSEN & B.P.NIELSEN 1978: Flight Identification of European Raptors. —T. & A.D.Poyser. 2. ed, 2.p.

Haarahaukkojen esiintyminen Varsinais-Suomessa

Tapani Veistola

Haarahaukan nimeä kantavista petolinuista on TLY:n alueella tavattu molemmat *Milvus sp.*-lajit: Haarahaukka (*M. migrans*) on kuitenkin ollut harvinainen, isohaarahaukka (*M. milvus*) vieläkin harvinaisempi. Kaikkein harvinaisin sitä vastoin on ns. sinihaarahaukka (*Eleanus caeruleus*) jota ei ole vielä maassamme havaittu ollenkaan.

Isohaarahaukka — kuningashaarahaukka

Isohaarahaukka on SOLOSEN (1985) mukaan tavattu maassamme viitisentoista kertaa. Varsinais-Suomesta tunnetaan kolme rareiteettikomitean hyväksymää havaintoa. Ensimmäisen kerran laji havaittiin alueellamme Turun Ruohonpäässä 9.8.1965 (JOHANSSON 1965). Toinen, Raision Miekelän lintu (14.4.1976) on esitelty toisaalla tässä lehdessä (SALONEN 1986a). Viimeisin eli kolmas isohaarahaukka nähtiin Turun Urheilupuistossa 8.3.1982.

Isohaarahaukka on yhä vanhan nimensä mukaisesti kuningashaarahaukka, onhan se todellinen huippurareiteetti eli "superpinna". Ei ole kuitenkaan vallan mahdollista, että havaintoja tulisi lähivuosina lisää. Keski-Ruotsista ja Itämeren eteläpuolelta harhailevia lintuja kannattaa kärkeä etenkin varhaiskeväisillä "turhuuksien kallioilla".

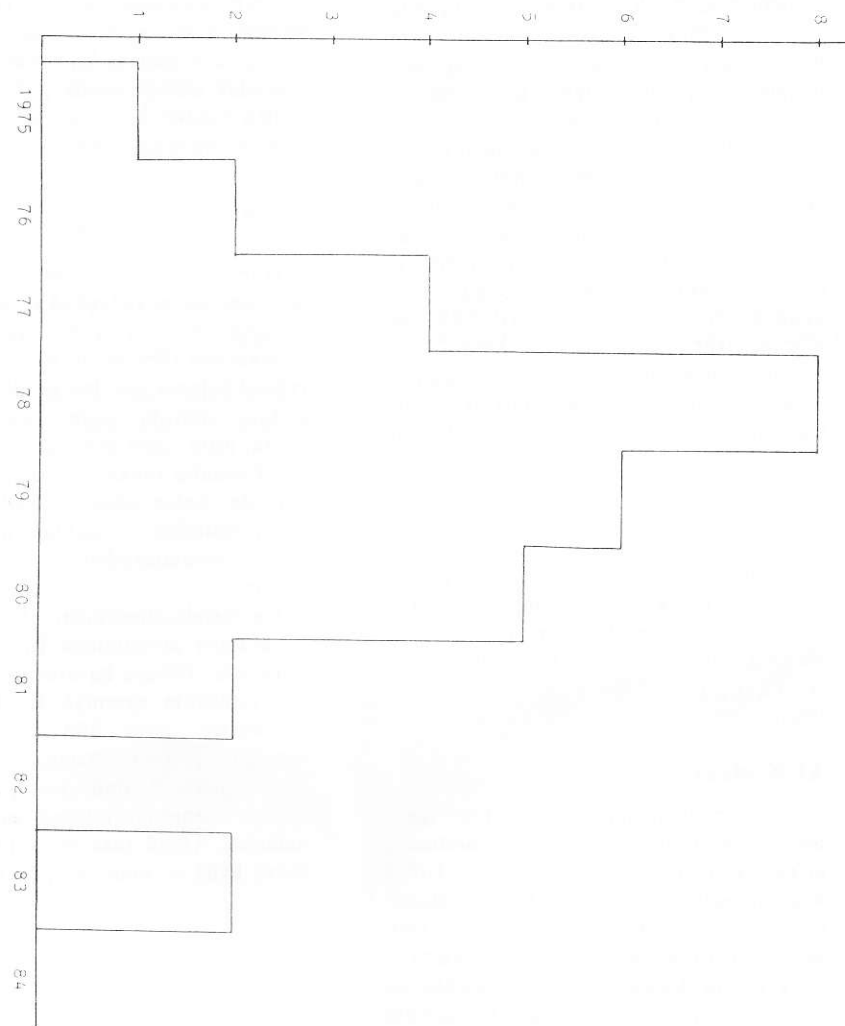
Haarahaukan nousu — ja tuho?

Haarahaukkaa on pidetty maakunnassamme säännöllisenä, joskin harvalukuisena läpimuuttajana. Kevät- ja syysmuuton välistä on kertynyt myös muutamia kesähavaintoja. Kaikkiaan Varsinais-Suomessa on tavattu noin kuusikymmentä haarahaukkaa (PIHA 1980, SOLONEN 1985).

Haarahaukkahavainnot lisääntyivät lintuharrastuksen suurella nousukaudella 1970-luvulla. Kuitenkin aivan viime vuosina haarahaukka näyttää meillä — yllättävää kyllä — harvinaistuneen. Viimeaikaisen vuosittaisten havaintomäärien kehitystä on esitelty kuviossa 1.

Havaintokäyrän taittuminen huippuvuoden 1978 jälkeen jyrkäksi alamäeksi antaa aihetta pohdintaan. Havaintomäärien olisi kaiketi pitänyt kasvaa tai ainakin pysyä entisellään, koska havainnoitsijoiden määrän, välineistön ja tietouden kehitys jatkui. Esim. vuoden 1975 lopulla TLY:ssä oli jäseniä 177, v. 1980 336 ja v. 1984 449 (LAINE 1986 b). Petolintujen määrittämisen tärkeä apuväline, kauko-putki, oli TLY:n vuoden 1976 jäsenkyselyyn vastanneista vain noin joka neljänellä (14/53, KARHU et al. 1977), mutta v. 1984 jo kahdella kolmesta (71/106, LAINE 1986a). —Muiden lintuoppaiden lisäksi on ilmestynyt kaksi erikoisteosta petolintujen määrittämisestä, toinen jopa molemmilla kotimaisilla kielillä (PORTER et al. 1981, 1. p. 1974; FORSMAN 1980, ruotsiksi 1984). Samalla on kiinnostus erityisesti harvinaisten lintujen määrittämiseen lisääntynyt, tästä ovat oivana osoituksena Turkuun 1980-luvun alussa perustetut kaksi bongarikiltaa (Turun Bongarikilta ja Bongarikilta Musta Lista).

Kuvio 1. Haarahaukan esiintyminen Varsinais-Suomessa 1975—84 (n=30).
Lähteet: NUMMINEN 1982, 1983, 1984, 1985, PIHA 1980, TENOVUO 1981.

Onko havaintojen väheneminen lintujen vähenemistä?

Haarahaikkahavaintojen vähentyminen lintujen harrastuksen ja tuntemuksen kasvaessa voi olla oire lajin lähikantojen pienenemisestä. Kuitenkin on huomattava, että ajanjakso on kovin lyhyt ja haarahaukka sen verran satunnainen laji, että laajojen päätelmien teko näin pienellä aineistolla olisi varsin uskallettua.

Toisaalta havaintojen vähenemisen ei tarvitse välttämättä merkitä lintujen vähenemistä edes lintuharrastuksen lisääntymistä vasten katsottuna. Vaika TLY:ssä onkin nyt enemmän haarahaukan määrittämiseen valmiita retkeilijöitä kuin koskaan ennen, eivät he ehkä nykyään joko näe tai eivät ilmoita haarahaukkoja.

Harrastusmuodoissa on voinut tapahtua sellaisia muutoksia, jotka voisivat vähentää haarahaukkahavaintoja. Tällainen muutos voisi olla siirtyminen muuton-tarkkailukallioilta liikkuvampaan retkeilyyn — levottomaan ”komppaamiseen” sekä autobongaukseen. Ainakin TLY:n yhteismuuton-tarkkailupäivien nykyinen epäsuosio voisi kuvata laajempaakin ”stajaiuksen” vähenemistä: esim. vuonna 1976 oli vielä mukana 40 jäsentä, v. 1985 enää 16 (LEHTO & PÖNNI 1977, SALONEN 1986b).

ARK-efekti

Yksi ilmeinen havaintojen ilmoittamiseen vaikuttanut tekijä on ilmoitusten julkaisukynnyksen kohoaminen Turun Aluerariteettikomitean (ARK) perustamisen jälkeen. Vielä vuonna 1980 riitti pienen arkistokortin täyttäminen, mutta v. 1981 alusta alkaen haarahaukastakin on pitänyt tehdä seikkaperäinen selvitys ARK:lle. Mikäli havainnoitsija ei ole tehnyt RK-ilmoitusta ollenkaan, tai jos tuntomerkit tai havainto-olosuhteet ovat olleet puutteellisia, havaintoa ei ole julkaistu.

Vaivan ja hylkäämisvaaran lisääntyminen voi olla syynä haarahaukkahavaintojen lähes täydelliseen tyrehtymiseen 1980-luvulla. ARK-kaudelta (1981—84) on vain neljä havaintoa, kun taas neljältä ARK:ta edeltäneeltä vuodelta on sentään 23 havaintoa!

ARK katkaisee satavuotisen havaintosarjan. Havaintojen erilainen dokumentointi, kontrolli ja kritiikki tekee suorat vertailut mahdolltomaksi: Aineiston laatu ennen vuotta 1981 on pakostakin aivan toinen kuin ennen ARK:n perustamista.

Lopuksi

Harvinaisuushavaintojen tarkistamisen aloittaminen ei tietenkään voi selittää vielä vuosien 1979 ja 1980 laskevia lukuja. Vastaavasti 1980-luvun alkupuoliskon haarahaukkalama voi johtua hyvinkin aivan jostain muusta kuin tässä esitellyistä syistä, esim. lajin todellisesta vähenemisestä. Toisaalta tällaisen ilmiön selittäminen voi olla, kuten edellä todettiin, jo aineiston pienuuden — ajanjakson lyhyden ja lajin harvinaisuuden — vuoksi hullun hommaa.

Harrastaja-aineistojen käyttämiseen lintukantojen arvioinnissa liittyy siis monia ongelmia. Pitkien havaintosarjojen käyttäjän pitäisikin syventyä lintuharrastuksen historiaan, jotta hän voisi ymmärtää havaintojen syntytaustaa. Viime kädessä hänen pitäisi päätellä kuvastaako havaintosarja enemmän lintujen vai lintumiesten vaiheita. Tämä taas voi olla monesti — ikävä kyllä — mahdoton tehtävä.

Kirjallisuutta

FORSMAN, D. 1980: Suomen päiväpetolinnut. — Lintutieto Oy, Helsinki.

JOHANSSON, R. 1965: (Tiedonantoja: Milvus milvus.) — Ornis Fennica 42(4): 128.

KARHU, H., V. PELTOLA & PÖNNI, R. 1977: Tätä mieltä — ornitologi 1976. — Ukuli n:o 11: 3-37.

LAINE, R. 1986a: Jäsenkyselyn yhteenveto. Käsikirjoitus. — Ukulin arkisto.

LAINE, R. 1986b: Katsaus Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry:n historiaan. — Ukuli 17 (1): 4-39.

LEHTO, H. & R. PÖNNI 1977: Muuton-tarkkailu Turun seudulla 25.4.1976. — Ukuli n:o 10: 20-29.

NUMMINEN, T. 1982: ARK:n raportti vuoden 1981 havainnoista. — Ukuli 13(4): 35-40.

NUMMINEN, T. 1983: ARK:n raportti vuoden 1982 havainnoista. — Ukuli 14(4): 16-20.

NUMMINEN, T. 1984: ARK:n raportti vuoden 1983 havainnoista. — Ukuli 15(4): 20-26.

NUMMINEN, T. 1985: Turun Aluerariteettikomitean raportti vuoden 1984 havainnoista. — Ukuli 16(4): 186-192.

PIHA, J. 1980: Haarahaukan esiintyminen Varsinais-Suomessa. — Ukuli 11(4): 17-20.

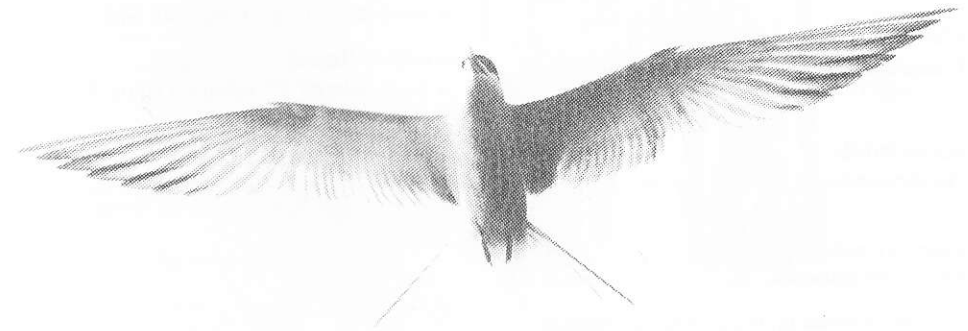
PORTER, R.F., I. WILLIS, S. CHRISTENSEN & B.P. NIELSEN 1981: Flight Identification of European Raptors. 3. ed. — T. & A.D. Poyser, Calton.

SALONEN, K. 1986a: Isohaarahaukka Raision Miekellä 14.4.1976. — Ukuli 17(2): 00-00.

SALONEN, K. 1986b: Yhteishavainnointipäivä 27.4.1985 Varsinais-Suomessa. — Ukuli 17(2): 00-00.

SOLOMONEN, T. 1985: Suomen linnusto. — Lintutieto Oy, Helsinki.

TENOVOO, O. 1981: Harvinaisuudet 1980. — Ukuli 12(3): 21-38.

Uusi määrityskuva olkoon kevään kertausta pinnamiehille.

TLY:n osoitemuistio 1986

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry., PL 67,
20101 Turku.

Hallitus

Puheenjohtaja Rauno Laine, Rauhankatu 9bB 43,
20510 Turku (puh. 921-304 562).

Varapuheenjohtaja Ari Laine, Hippoksentie 31
G 121, 20720 Turku, (367 840).

Sihteeri Esa Halsinaho, Humalistonkatu 15 a B
38, 20100 Turku (516 639).

Rahastonhoitaja Juha-Pekka Penttilä, Ylitie 22,
20810 Turku (357 381).

Pöytämuuttaja Esa Karhilahti, Yo-kylä 34 A 4,
20510 Turku (372 462).

Kirjamyntti Annika Forsten, Aurakatu 20 A,
20100 Turku (18 404).

Jäsen Pekka Alho, Yliopistonkatu 1 A 3, 20110
Turku (23 913).

Jäsen Samu Nurmi, Uudenpellonkatu 40 A,
20540 Turku (374 803).

Jäsen Janne Riihimäki, Sieponkatu 6, 24240 Salo,
(924-16 998).

Jäsen Kari Salonen, Pohjantähdentie 6 A 27,
20200 Turku (308 810).

Jurmon lintuasema

Asemanhoitaja Jouni Saario, Hakinkatu 12 as 23,
21210 Raisio as. (797 347).

Ukuli

Päätöimittäjä Tapani Veistola, Hämeenkatu 14 B
26, 20500 Turku (333 081).

Jäsentiedote

Tiedotevastaava (vt.) Tapani Veistola, ks. Ukuli.

Toimikunnat

Antikviteettikollegion pj. Tapani Veistola, ks.
Ukuli.

Atlatoimikunnan pj. Pekka Alho, ks. hallitus.
Havaintotoimikunnan pj. Kari Salonen, ks. hal-
litus.

Petolintuimikunnan pj. Seppo Pekkala, Vaski-
torvenkatu 11 as 3, 20840 Turku (työ 333 505).

Projektitoimikunnan pj. Juhana Piha, Yliopis-
tonkatu 1—3 F 86, Turku (515 993).

Arkistot

Havaintoarkistonhoitaja Juhana Piha, ks. projek-
titoimikunta.

Järvilintuarkistonhoitaja Asko Suoranta, Koukka-
rinkatu 4 C 33, 20610 Turku (446 619).

Lintulehtiarkistonhoitaja Vesa Multala, Hoviher-
rankatu 3 b A 3, 20780 Kaarina (433 697).

Suoarkistonhoitaja Antti Karlin, Kalevantie 15 A
22, 23500 Uusikaupunki (922-24 040).

LYL keräysalue n:o 2

Aluevastaava Hannu Klemola, Vähäheikkiläntie
50, 20810 Turku (355 630).

Euroatlas

Atlasvastaava Pekka Alho, ks. hallitus.

Atlasvastaava Kari Salonen, ks. hallitus.

LYL-edustajisto

Jäsen Hannu Lahtonen, Talikkokatu 5, 20540
Turku (545 765).

Jäsen Rauno Laine, ks. hallitus.

Jäsen Juhana Piha, ks. projektitoimikunta.

Jäsen Simo Veistola, Hämeenkatu 14 B 26, 20500
Turku (333 081).

Jäsen Juha Vuorinen, Parolanpolku 8 A 5, 20350
Turku (486 927).

Harvinaiset linnut: Turun Alue- rariteettikomitea

Puheenjohtaja Tom Lindroos, Kerttulinkatu 15 F
68, 20500 Turku (516 826).

Sihteeri Tapani Numminen, Sähköyhtiö 7 A,
21530 Paimio (732 783).

Loukkaantuneet linnut

(ja muut eläimet) Anja Eerikäinen, puh. 484 062.

Kuolleet linnut

(ja muut eläimet) TY Biologian laitos, Eläinmu-
seo, puh. 645 774).

Löydetyt renkaat

Helsingin yliopisto, Eläinmuseo, Rengastustoi-
misto, Pohjoinen Rautatiekatu 13, 00100 Helsinki

Hyväksi osoittautunut keskiötarkennus

sujuu täsmällisesti ja on mukavakäyt-
töinen. Tarkennus käy pehmeästi, no-
peasti ja tarkasti vaikka yhdellä sormel-
la.

Aito sisätarkennus

maksaa itsensä ajan miltaan takaisin.
Mitkään ulkoiset objektiivit tai okulaar-
iosat eivät liiku tarkennettaessa, ts. ime
ilmää, pölyä tai kosteutta rungon si-
saan. TRINOVID on säänkestävä, poly-
ja roiskevesitiivis.

Kätevä tyylikäs muoto

selittyy siitä poikkeavasta tavasta, millä
valonsäteet TRINOVIDissa johdetaan.
Kiikari istuu kevyesti käteen ja sillä jak-
saa pidellä pitkäkin väsymättä.

Metallikuori

antaa kiikarille tukevuutta. Se on ihan-
teellisen, kestävä ja toiminnan edellytys
ja kalisarvoisen optiikan luotettava
suoja.

10 vuoden takuu

on selvä osoitus tarkkuudesta ja luotet-
tavuudesta.

Loistava optinen suorituskyky

hämästyttää asiantuntijankin. Terä-
vyys ja kontrastit, korkea yksityiskoh-
tien erotuskyky ja optimaalinen värin-
korjaus takaavat erinomaisen, luonnol-
lisen kuvan.

Erityinen anti-reflex-kalvo

pienentää ilman kanssa kosketuksissa
olevilla linsseinnoilla heijastuksia. Näin
kuva on sekä kirkkaampi että selvempi.
Heijastussuojaus on sovellettu silmän
herkkyyttä vastaavaksi.

Huolellinen optiikan säätö

ehkäisee paakkipua, sillä optiset akselit
ovat yhdensuuntaiset ja tarkasti sääde-
tyt, joten silmiä rasittavia säätövirheitä
kiikarissa ei ole.

Edullinen ulostulopupillin sijainti

Ulostulopupillin sijainti on laskettu siten,
että silmälasiensa käyttäjän näkee koko
kuvakentän.

Diopterikorjaus

tapautuu nopeasti ja varmasti ja siten
TRINOVID sopii kunkin silmille.

LEITZ TRINOVID-kiikari -kiehtova tapa nähdä maailmasta enemmän

Silmä on monipuolisin aistimme. Mil-
joonine näkökennoinen se erottaa lu-
kuisat väri- ja vaaleuserot tois-
istaan. Lähialueella, puolesta metristä
viiteen metriin, erottuvat pienimmätkin
yksityiskohdat, hienoimmatkin väri-
vahteet minkä lisäksi suuruussuhteet ja
etäisyydet pystytään arvioimaan melko
tarkasti.

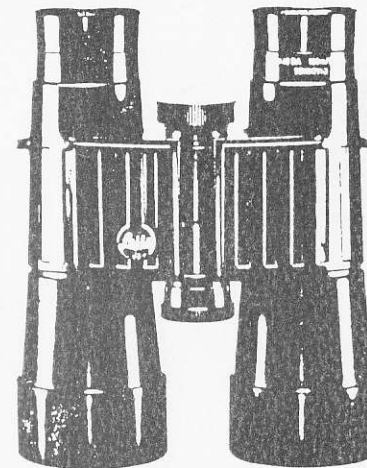
Silti on tilanteita, jotka ylittävät tämän ih-
meäislin suorituskyvyn rajat. Valon vä-
hetessä esimerkiksi. Hämärässä en-
simmäiseksi heikkenee kyky erottaa
yksityiskohtia. Seuraavaksi häviää väri-
vaikutelma. Ja sitten silmä ei näekään
enää mitään. On pimeää.

Mutta silmän suorituskyky ei aina riitä
hyvässäkin valaistuksessa. Katsot-
taessa äärimmäisen läheltä tai kaukaa
yksityiskohtia ei pystytä enää tunnistaa-
maan, hienot rakenteet häviävät eivat-
kä väri- ja vaaleuserot. Paljas silmä
ei näe enempää.

Keksijämieli ja tekniikka ovat löytäneet
keinoja silmän suorituskyvyn lisaami-
seksi. Yli 350 vuotta sitten keksittiin
kaukoputki ja sitä on siitä lähtien kohi-
telty edelleen. LEITZin tehtaita kiikareita
on valmistettu tämän vuosisadan
alusta lähtien. Suorituskyvyltään ne oli-
vat melko tehokkaita jo silloin.

Nykyinen LEITZ TRINOVID -kiikari on
teknikkallaan hienostunut, sen optikka
on erittäin tehokas ja muotoilultaan se
on kaunis. Se ei lisää silmäsi edellytyk-
siä nähdä paremmin ainoastaan kauas,
vaan myös paremmin lähialueellaja ha-
märässä.

Ota TRINOVID kokeeksi käteesi. Hu-
maatko, kuinka kauas ja kirkkaasti py-
tyt tarkastelemaan maisemaa. Hu-
maatko, kuinka kasinkosketeltavan I
helle kohde tuntuu tulevan, kuinka si-
västi se nousee taustastaan esiin,
huomaatko, kuinka voit erottaa hi-
noimmatkin pintarakenteet ja väri-
vahteet. Yksinkertaisesti: näet ener-
män.

Kuva Zoom
LITTOISTENTIE 61 TURKU 61
PUH. 449 108